

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (621/2011) 40 §:n nojalla

kaivoslupahakemuksen kaivospiirin laajentamiseksi

Hakija: Endomines Oy
Lupatunnus: KL2024:0003
Alueen sijainti: Ilomantsi

Kuvaus hakemuksen mukaisesta toiminnasta

Pampalon kaivosalueen perustaminen

Pampalon kaivospiirin laajentaminen

Mielipiteet ja muistutukset

Mielipiteet ja muistutukset hakemuksesta voi lähettää 10.1.2025 mennessä lupatunnus KL2024:0003 mainiten Tukeisiin, osoitteeseen PL 66, 00521 Helsinki tai sähköisesti osoitteeseen kaivosasiat@tukes.fi

Muistutusten ja mielipiteiden tekemisen tueksi 13.11.2024 järjestetystä yleisölle avoimesta tilaisuudesta on tiedotettu erikseen.

Kuulutuksen nähtävilläolo

Kuulutusasikirjat ovat nähtävänä Tukesin verkkosivuilla
<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>

Lisätietoja: kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi, puh. 029 5052 132

Kuulutettu 20.11.2024

Pidetään nähtävänä 10.1.2025 saakka.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisesta.

20.11.2024
Lupatunnus KL2024:0003
KaivNro 4847
Tukes 10312/10.03.00/2024

KAIVOSLUPAHAKEMUKSESTA KUULEMINEN

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukesin) laatima yhteenveto kuultavasta kohteesta

Asia	Pampalon kaivosalueen perustaminen Pampalon kaivospiirin laajentaminen kaivosalueena
Hakija	Endomines Oy y-tunnus: 1061211-5 Kotipaikka: Ilomantsi, Suomi Yhteystiedot: Endomines Oy Pampalontie 11 82967 Hattu puh. +358 50 576 0143 Lisätietoja antaa: Sampo Hirvonen, puh. 040 354 0885
Lupatunnus	KL2024:0003 (Pampalon laajennusalue)
Kaivosrekisterinumero	KaivNro 4847 (Pampalon kaivospiiri)
Sijainti	Ilomantsi (Pampalon laajennusalue ja Pampalon kaivospiiri on esitetty kartoilla liitteessä 1)
Vireilletulo	7.8.2024
Etuoikeuspäivämäärä	7.8.2024

Hakemus

Kaivosyhtiö hakee kaivoslain (621/2011) 34 §:n mukaista kaivoslupaa Pampalon kaivospiirin (KaivNro 4847) laajentamiseksi. Haettu alue sijoittuu toimintojen osalta maanalaiseen kaivokseen.

Nykyinen kaivospiirin alue ja Pampalo NW -kaivosalue pysyvät ennallaan.

Laajennusta haetaan kuulutusasiakirjan kohdassa "Tiivistelmä hakemuksesta" esitetyin perustein.

Yhtiö pyytää hakemuksessaan myös kaivoslain 169 §:ään viitaten mahdollisuutta kaivosviranomaisen lupapäätöksen täytäntöönpanoon muutoksenhausta huolimatta.

Yhtiö esittää myös, ettei kaivosalueen laajennuksen osalta sovellettaisi kaivoslain 12 luvun 121 §:ää kaivosturvallisuusluvan tarpeesta tai 130 §:ää kaivosturvallisuusluvan muuttamisesta.

Hakemuksen peruste

Kaivosluvan haltijan on kaivoslain 69 §:n mukaan haettava kaivosluvan muuttamista, jos kaivosalue tai kaivoksen apualue taikka osa niistä ei enää ole 19 §:ssä tarkoitetulla tavalla välttämätön taikka kaivostoiminnassa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa.

Kaivosviranomainen voi kaivoslain 169.1 §:n mukaan perustellusta syystä hakijan pyynnöstä kaivoslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Kaivosviranomainen voi kohdistaa täytäntöönpanomääräyksen myös osaan päätöksestä sekä määrätä täytäntöönpanon aloitusajankohdasta. Kyseisessä momentissa säädetty ei koske uraanin tai toriumin tuottamista koskevaa kaivoslupaa.

Edellytyksenä määräykselle on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuuteen sovelletaan vastaavasti, mitä 10 luvussa säädetään. Kaivosluvan ja kaivosturvallisuusluvan osalta edellytyksenä määräykselle on lisäksi, että kaivosalue ja kaivoksen apualue on otettu luvanhaltijan haltuun 82 §:n mukaisesti, jolleivät alueet kuulu luvanhaltijalle.

Kun tuotannollisessa toiminnassa olevaa kaivosta laajennetaan uudella kaivosalueella tai kaivoksen apualueella, kaivosviranomainen voi hakijan esityksestä kaivoslupapäätöksessä päättää, että kaivostoimintaa

laajentavaan alueeseen ei sovelleta, mitä 121 §:n 1 momentissa säädetään kaivosturvallisuusluvan tarpeesta tai 130 §:ssä kaivosturvallisuusluvan muuttamisesta.

Hakemuksen täydentäminen

Hakemus on päivitetty 15.11.2024 ja täydennetty 18.11.2024 kaivosyhtiön ehdotuksella vakuuslajiksi.

Hakemuksen kohteena oleva laajennusalue

Pampalon kaivospiiri sijaitsee Ilomantsin kunnan alueella. Haettu Pampalon laajennusalue sijoittuu seuraavien kiinteistöjen alueelle:

Kiinteistö	Kiinteistön nimi	Pinta-ala, ha
146-402-15-3	Metsäpirtti	6,87
146-402-13-3	Sivakkavaara	2,49
146-402-13-1	Tornipelto	1,14
146-402-13-4	Pihlajarinne	0,82
146-402-13-6	Pihamaa	1,78
146-402-21-0	Veikonaho	0,37
146-402-15-1	Sivakkoaho	0,98
146-893-1-9	Ilomantsin valtionmaa	13,20
146-895-0-522	(tiealue)	1,15
	Yhteensä, ha	28,8

Haetun laajennusalueen pinta-ala on 28,8 ha. Haettu laajennusalue rajoittuu Pampalon kaivospiiriin ja sijaitsee kaivospiirin pohjois- ja koillispuolella. Haettu laajennusalue muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden Pampalon voimassa olevien alueiden (Pampalon kaivospiiri ja Pampalo NW -kaivosalue) kanssa. Voimassa olevien alueiden pinta-ala on yhteensä noin 357 ha. Haettu laajennusalue sijaitsee osittain hakijan malminetsintälupa-alueilla ML2013:0028 Alexander ja ML2017:0069 Sivakkoniilo.

Haettu laajennusalue sijoittuu yksityisten maanomistajien alueille. Alueen kartat on esitetty kuulutusasiakirjan liitteessä 1.

Kaivosmineraali

Kulta

Tiivistelmä hakemuksesta

Kaivoslupahakemus ja yhtiön laatima tiivistelmä hakemuksesta on esitetty kuulutusasiakirjan liitteinä 2 ja 3.

Yleistä Pampalon kaivoksesta

Pampalon kaivos on avattu vuonna 1996. Nykyinen tuotantolouhintaa alkoi vuonna 2010. Kaivoksella on sekä avo- että maanalaista louhintaa. Toiminta on ollut ajoittain keskeytyneenä, ensimmäisen kerran vuonna 1998, viimeisimmän kerran vuosina 2018–2022. Pampalon avolouhoksen koko nykyisellään on noin 7 ha. Maanalaisen kaivoksen vinotunneli ulottuu maanpinnasta noin 900 metrin syvyyteen.

Kaivosalueella sijaitsee myös rikastamo, joka aloitti tuotannon vuonna 2011. Rikastamoa laajennettiin vuonna 2013, ja laajennuksen valmistuttua rikastamon syöttökapasiteetti on keskimäärin 45–50 t/h.

Pampalon kaivos työllistää yhteensä 49 Endominex Oy:n työntekijää ja välillisesti noin 50 henkeä (urakoitsijat ym.).

Haettua Pampalon laajennusalueetta koskevat suunnitelmat

Pampalon nykyinen kultaesiintymä jatkuu pohjoiseen kuulutusasiakirjan liitteen 4 mukaisesti. Tälle alueelle haetaan Pampalon kaivospiirin laajentamista. Esiintymän hyödyntäminen on merkittävä osa hakijan tuotannosta. Hakijan tavoitteena on turvata haetulla laajennuksella Pampalon rikastamon tuotanto pitkälle tulevaisuuteen.

Kaivospiirin laajennusalueelle ei ole tämän hetken suunnitelmien mukaisesti tulossa maanpäällisiä rakenteita tai toimintoja. Tulevaisuudessa maanalaisen kaivoksen tuuletusnousun sijainti laajennusalueella on mahdollinen. (Tukesin huomautus: kaivosyhtiön 15.11.2024 antaman ilmoituksen mukaan tuuletusnousua ei rakenneta laajennusalueelle.)

Kaivospiirin laajennuksella haetaan erityisesti maanalaisen kaivoksen toiminta-ajan pidennystä. Tyypillisesti tämänkaltaiset esiintymät jatkuvat kilometrien syvyyksiin. Pampalon korvaavia malmeja ei ole saatavissa kohtuullisessa ajassa. Louhinnan loppuminen Pampalossa aiheuttaisi merkittävää haittaa yrityksen toiminnalle. Louhinta laajennusalueella on tarkoitus aloittaa, kun kaivoksen esiintymä saavuttaa kyseisen alueen (arviolta vuonna 2025–2027).

Kaavatilanne

Hakemuksen mukaan laajennusalueella ei ole oikeusvaikutteista maakunta-, yleis- tai asemakaavaa.

Kaavoitus kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä

Kaivoslain 47 §:n 5 momentin mukaan kaivosluvan myöntämisen yhtenä edellytyksenä on, että kaivostoiminnan tulee perustua sellaiseen maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen asemakaavaan tai oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Kyseinen lainkohta on tullut voimaan 1.6.2023 (laki kaivoslain muuttamisesta 505/2023).

Siltä osin kuin kyse on olemassa olevalle kaivokselle määrättävästä vähäisestä apualueesta tai alueesta, jolla vähäisesti laajennetaan olemassa olevaa kaivosta, noudatetaan hakemuksiin, jotka on jätetty viiden vuoden kuluessa kyseisen lain (505/2023) voimaantulosta, kyseisen lain voimaan tullessa voimassa ollutta 47 §:n 4 momenttia.

Kaivoslain 47 §:n 4 momentti 1.6.2023 asti:

Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Kaavan oikeusvaikutuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Koska hakemus Pampalon kaivospiirin laajentamiseksi on jätetty Tukesin käsiteltäväksi 7.8.2024 ja laajennuksen katsotaan olevan vähäinen, sovelletaan asiassa edellä mainitun siirtymäsäännöksen perusteella kaivoslain 47 §:n 4 momenttia, joka on ollut voimassa 1.6.2023 saakka.

Asiaa koskevassa lausunnossa (kuulutusasiakirjan liite 5: Ilomantsin kunnan kuntaympäristölautakunnan pöytäkirjanote 21.5.2024) on todettu, että kuntaympäristölautakunta ei pidä kaavoitusta tarpeellisena, koska kysymyksessä on kaivospiirin laajentaminen maksimissaan 10 %-lla.

Maankäyttö ja asutus

Hakemuksen mukaan laajennusalueella sijaitsee kaksi rakennusta, joista toinen on asuinkäytössä. Asuinkäytössä oleva kiinteistö on tavoitteena lunastaa kaivosityhtiön käyttöön. Lähimmät laajennusalueen ulkopuoliset asuinrakennukset sijaitsevat laajennusalueen lounaispuolella, noin 160 m

etäisyydellä (Tornipelto) sekä laajennusalueen koillispuolella noin 250 m etäisyydellä (Pienivaara).

Laajennusalueen kiinteistöt ovat tällä hetkellä maatalouskäytössä. Laajennuksen pinta-ala huomioiden vaikutukset alueellisesti maa- ja metsätalouteen ovat vähäisiä.

Suojelukohteet ja suojellut lajit

Suojelualueista on hakemuksessa (kuulutusasiakirjan liite 2) todettu, että laajennusalueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse luonnonsuojelualueita. Lähin luonnonsuojelualue, Koivusuon luonnonpuisto, sijaitsee laajennusalueen itä-kaakkoispuolella, noin 1,3 km etäisyydellä. Lähimmät huomioitavat luontokohteet/lajit sijaitsevat Pampalo NW -kaivosalueella ja sen välittömässä läheisyydessä, noin 500 m etäisyydellä laajennusalueesta. Laajennusalueella ei ole tehty luontokartoituksia. Laajennusalueelle ei kuitenkaan ole sijoittumassa maanpäällisiä toimintoja, jonka vuoksi merkittäviä muutoksia luonnonympäristöön ei maanalaisen kaivostoiminnan myötä aiheudu.

Hakemuksen kuvassa 2 (kuulutusasiakirjan liite 2) on esitetty haetun laajennusalueen lähimmät huomionarvoiset luontokohteet.

Hakemuksessa on kuvattu myös laajennusaluetta lähimpänä sijaitsevaa Koitajoen Natura 2000 -aluetta seuraavasti (kuulutusasiakirjan liite 7):

Pampalon kaivoksen toiminnalla ei ole havaittu olevan vaikutuksia läheisiin suojelualueisiin eikä Koitajoen Natura-alueeseen. Endomines on teettänyt tarveharkinnan kaivoksen purkuveden mahdollisista vaikutuksista Koitajoen Natura-alueeseen. Selvityksessä arvioitiin, että kaivoksen kuivanapitovesien johtamisella Lietojaan on vähäisiä vaikutuksia Lietojan, Alajoen ja Koitajoen vedenlaatuun. Vaikutusten ei arvioida merkittäväällä tavalla heikentävän alueen luontotyyppejä eikä sitä kautta heikennä Natura-alueen suojeluperusteena olevaa linnuston fyysistä elinympäristöä. Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II eläinlajeihin jäävät Natura-alueen mittakaavassa hyvin pieniksi eikä hankkeesta aiheudu suoria eläinlajien elinympäristömuutoksia. Toisin sanoen hankkeesta ei aiheudu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojeluperusteena oleville luontotyypeille, eläinlajeille eikä Natura-alueelle kokonaisuutena eikä näin ollen heikennä alueen virkistyskäyttöä tai kalakantaa. Maanalainen kaivos jatkuu laajennettavalle alueelle yli 1000 m maanpinnan alapuolella.

Toiminnan ympäristövaikutukset

Hakemuksessa on todettu toiminnan ympäristövaikutuksista seuraavaa:

- Toiminta ei aiheuta vaikutuksia alueen maaperään. Alueen kallioperään aiheutuu pysyviä vaikutuksia kiviaineksen louhinnasta.
- Pohjavesiin ei arvioida aiheutuvan merkittäviä laadullisia vaikutuksia, jotka poikkeaisivat nykyisen kaivostoiminnan aiheuttamista vaikutuksista.
- Toiminnalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia lähialueen pintavesiin, sillä toiminta ei muuta laajennusalueen maanpäällistä nykytilaa.
- Toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia alueen ilmanlaatuun.
- Toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia alueen luonnonympäristöön, sillä toiminta sijoittuu maan alle. Pohjaveden pinnan paikallinen aleneminen voi vähäisissä määrin vaikuttaa alueen kasvillisuuteen.
- Toiminnan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä melupäästöjä.
- Asuinrakennuksille ei arvioida aiheutuvan merkittäviä värinävaikutuksia.
- Toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia kaivosalueen ulkopuoliseen liikenteeseen.
- Toiminnan ei arvioida aiheuttavan haitallisia vaikutuksia lähialueen maankäyttömuotoihin.
- Toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia alueen maisemaan. Mikäli laajennusalueelle sijoittuu tulevaisuudessa maanalaisen kaivoksen tuuletuskuilu, on se paikallinen ja pieni vaikutus maisemassa.
- Toiminnasta aiheutuu vain vähäisiä vaikutuksia alueen lähimmille asukkaille. Laajennusalueen hyödyntäminen jokamiehen oikeuksilla marjastukseen, sienestykseen, retkeilyyn ja ulkoiluun ei toiminnan aikana ole mahdollista. Laajennusalueella ei ole vaikutuksia olemassa oleviin retkeilyreitteihin tai -alueisiin.
- Toiminnalla ei arvioida olevan haitallisia vaikutuksia alueen ulkopuoliseen elinkeinoelämään tai palveluihin.

Toiminnan päättyminen ja jälkihoito

Hakemuksessa on toiminnan päättymisen ja jälkihoidon osalta todettu, että Pampalon kaivoksen sulkemisen esisuunnitelma on laadittu vuonna 2020. Laajennusalue tullaan sulkemaan Pampalon kaivokselle laaditun sulkemissuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti.

Kaivosluvassa annettaviin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiin määräyksiin liittyvä kaivoslainsäädäntö

Kuulutusasiakirjan liitteessä 6 on esitetty lupamääräysten tarkistamisen perusteena olevat kaivoslain kohdat (52.3 §, 108 § ja 109 §) sekä lainkohtien yksityiskohtaiset perustelut hallituksen esityksistä HE 273/2009 ja HE 126/2022, joista jälkimmäinen sisältää perustelut kaivoslain muuttamista (505/2023, tullut voimaan 1.6.2023) koskien.

Tukesin huomautus koskien 23.11.2022 Pampalon kaivospiirille ja Pampalo NW -kaivosalueelle annettuja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä

Pampalon kaivospiiriä ja Pampalo NW -kaivosaluetta koskevien lupamääräysten tarkistamisasia on käsitelty Tukesin 23.11.2022 antamassa päätöksessä. Päätöksen lupamääräyksen 3 mukaisesti lupamääräykset tarkistetaan seuraavan kerran 1.6.2027.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset käsitellään tässä vain haettua Pampalon laajennusaluetta koskien.

Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta

Haettua laajennusaluetta koskeva kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta on esitetty kuulutusasiakirjan liitteenä 7. Kaivosyhtiön selvityksessä on kuvailtu, miten kaivostoiminnasta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia vältetään tai rajoitetaan sekä miten ihmisten terveys ja yleinen turvallisuus varmistetaan. Selvitys sisältää osittain samoja kuvauksia kuin edellä esitetyissä kohdissa (Maankäyttö ja asutus, Suojelukohteet ja suojellut lajit, Toiminnan ympäristövaikutukset, Toiminnan päättymisen ja jälkihoito).

Selvityksessä on myös todettu, että toiminnasta aiheutuvan kuormituksen määrää ja laatua sekä kuormituksen aiheuttamia vaikutuksia toiminta-alueen ympäristöön ja alueella asuvien ihmisten elinolosuhteisiin tarkkaillaan ympäristöluvassa määritellyn velvoitetarkkailun mukaisesti. Velvoitetarkkailu sisältää vesistötarkkailun, pohjavesien tarkkailun, ilmanlaadunseurannan, melun ja värinän tarkkailun sekä käyttötarkkailun.

Selvityksen mukaan kaivokselle ja rikastamolle on laadittu riskianalyysi, joka päivitetään vuosittain. Riskianalyysin pohjalta on laadittu toimintaohje onnettomuustilanteisiin. Kaivokselle on tehty ympäristöriskien kartoitus. Selvityksessä on kuvattu kaivosyhtiön toiminnan keskeisimpiä ympäristöriskejä.

Selvityksessä on myös kuvattu toimenpiteet, joilla varmistetaan, ettei kaivostoiminnassa harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhintatyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta. Lisäksi on annettu selvitys esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tutkimustuloksista sekä malmireserveistä ja mineraalivarannoista.

Kaivosyhtiö on myös antanut selvityksensä seuraaviin kaivoslain 52.3 §:ään sisältyviin kohtiin 8a – 8e, joiden tarkoituksena on varmistaa, ettei haetulla laajennusalueella harjoitettavasta kaivostoiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta:

- 8 a) puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä ja uusimisesta sekä uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana;
- 8 b) kaivosalueen toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja muut ympäristövaikutukset;
- 8 c) toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista;
- 8 d) toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä;
- 8 e) kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta.

Esitys kaivosvakuuden suuruudesta ja vakuuden lajista

Kaivosyhtiö on esittänyt Pampalon laajennusalueelle vakuudeksi 82 387,50 euroa. Kaivosyhtiö on teettänyt vakuudella asetettavien toimien arvioinnin ulkopuolisella yhtiöllä. Vakuusarvio on esitetty kuulutusasiakirjan liitteessä 7 (kohta 6) ja liitteen 8 vakuusarviolaskelmassa.

Vakuuden lajiksi on esitetty pankkitalletusta.

Pampalon laajennusalueen osalta hakija on esittänyt, että vakuudessa otetaan huomioon maanalaisen kaivostekniikan purkaminen ja yhden vuoden louhintakorvaus maanomistajien kiinteistölle.

Vakuusarviolaskelmassa (kuulutusasiakirjan liite 8) on huomioitu ne kustannukset, jotka syntyvät, jotta kaivos voidaan saattaa siihen tilaan, että kaivos voi täyttyä vedellä. Nämä kustannukset muodostuvat käytännössä rakennetun tekniikan purkamisesta maan alta ja sen kuljettamisesta pintaan, sekä materiaalin toimittamisesta asianmukaiseen kierrätyspaikkaan. Purettavia rakenteita ovat maanalaiset kaapelilinjat, tuuletuslinjat, vesilinjat, pumppaamot, tuuletinpuhaltimet ja muuntamot. Laskelmassa on huomioitu vain laajennusalueelle tulevat rakenteet.

Ehdotus vakuussummaksi (82 387,50 €) muodostuu seuraavasti:

- 1) Maanalaisen kaivostekniikan purkaminen (sisältäen edellä esitetyt toimenpiteet) 80 947,50 €
- 2) Yhden vuoden louhintakorvaus (28,8 ha * 50 €/ha) 1 440 €

Laajennusalueelle ei toiminnan aikana sijoitu maanpäällisiä rakennuksia tai rakennelmia, joiden seuranta olisi tarpeellista kaivostoiminnan päätyttyä, jonka vuoksi toiminnanharjoittaja ei esitä em. toimille vakuutta.

Laajennusalueelle ei sijoitu sähköistä vartiointia tai muita energiansaantia vaativia toimintoja, jonka vuoksi toiminnanharjoittaja ei esitä erillistä vakuutta poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteitä varten.

Lausuntopyynnöt, asianosaisten kuuleminen ja asiasta tiedottaminen

Tukes pyytää ennen päätöksentekoa asiasta lausunnot Ilomantsin kunnalta, Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta, Pohjois-Karjalan maakuntaliitolta ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituilta tahoilta.

Ennen asian ratkaisemista Tukes varaa asianosaisille tilaisuuden tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille Tukes varaa tilaisuuden ilmaista mielipiteensä lupaa koskevassa asiassa.

Asia annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Ilomantsin kunnan yleisessä tietoverkossa.

Tukes tiedottaa kuulutuksen julkaisemisesta Pogostan Sanomat -lehdessä. Kuulutuksesta annetaan erikseen tieto asianosaisille.

Yleisölle avoin tilaisuus muistutusten ja mielipiteiden tekemisen tueksi on järjestetty 13.11.2024. Tilaisuudessa Tukes on antanut selvityksen Pampalon laajennusaluetta koskevan lupahakemuksen sisällöstä. Tilaisuudesta on tiedotettu kirjeitse asianosaisille. Tukes on 4.11.2024 julkaissut verkkosivuillaan kuulutuksen yleisötilaisuutta koskien ja lähettänyt tiedon kuulutuksesta julkaistavaksi Ilomantsin kunnan yleisessä tietoverkossa.

Kaivoslaki 37 §, 39 § ja 40 § sekä valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta 25 §

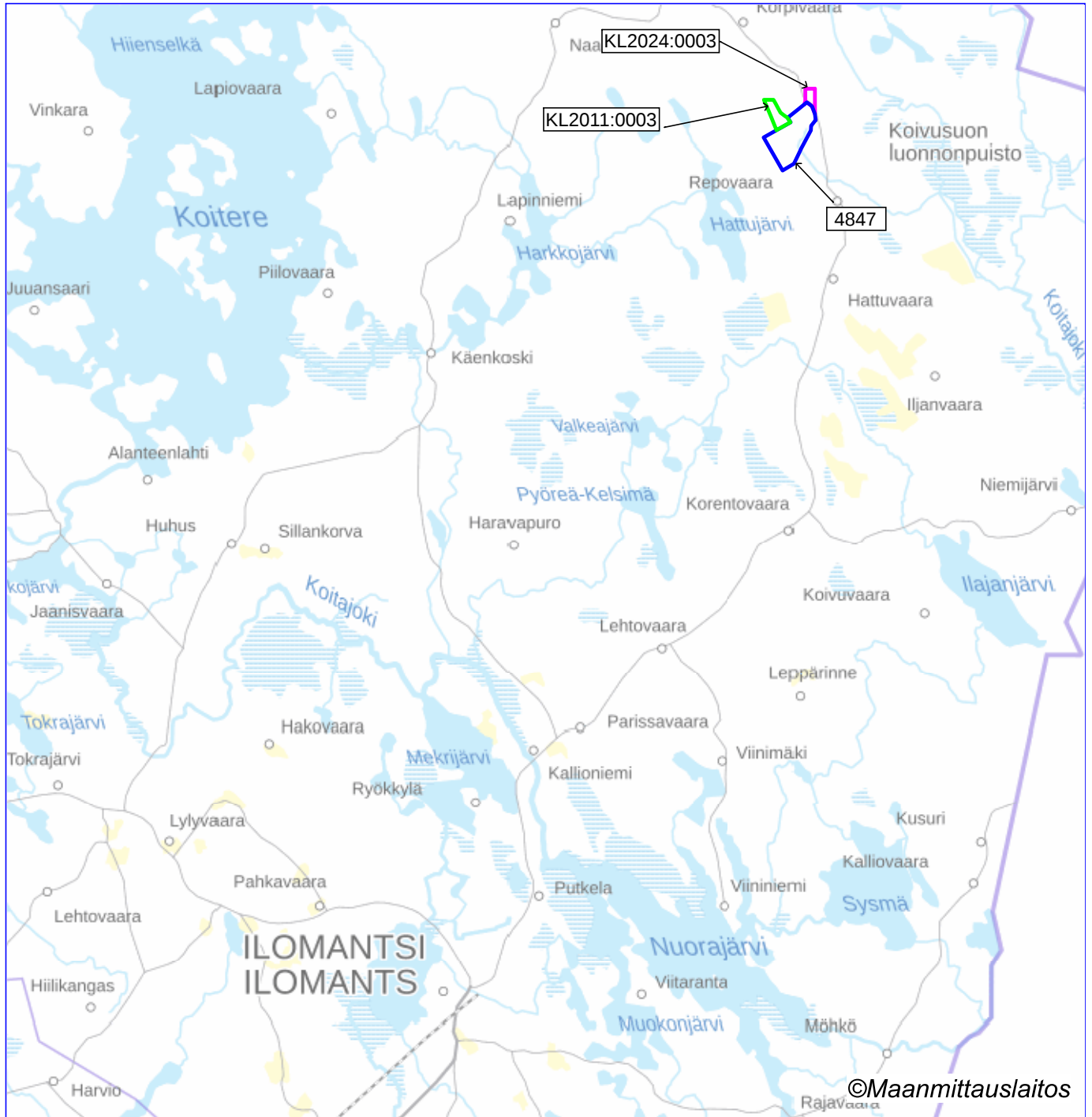
Jatkotoimenpiteet kuulemismenettelyn jälkeen

Hakijalle ja muille asianosaisille on varattava tilaisuus selityksen antamiseen sellaisista lausunnoista ja muistutuksissa esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Selityksen johdosta asianosaisille on varattava tilaisuus vastaselityksen antamiseen, jos selitys saattaa vaikuttaa asian ratkaisuun. Kaivoslaki 42 §

Liitteet

1. Yleiskartta ja kartta haetusta laajennusalueesta
2. Kaivoslupahakemus
3. Kaivoslupahakemuksen tiivistelmä
4. Kartta nykyisen esiintymän arvioidusta jatkumisesta
5. Ilomantsin kuntaympäristölautakunnan pöytäkirjanote 21.5.2024
6. Kaivosluvassa annettaviin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiin määräyksiin liittyvä kaivoslainsäädäntö
7. Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta
8. Vakuusarviolaskelma

Yleisartta haetusta Pampalon laajennusalueesta KL2024:0003, kaivospiiristä KaivNro 4847 ja kaivosalueesta KL2011:0003 (mittakaava ohjeellinen)

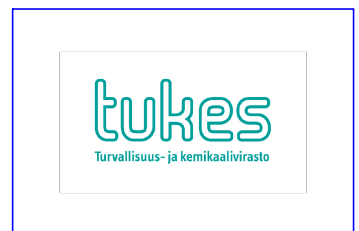
**Pampalon
kaivospiiri
KaivNro 4847**

**Kaivosalue
Pampalo NW
KL2011:0003**

**Laajennusaluehakemus
KL2024:0003**

Mittakaava 1:250 000

**Endomines Oy
Pampalon laajennus
KL2024:0003**

ENDOMINES

Kartta Pampalon kaivospiirin laajennusalueesta (28.8 ha).

Pampalo kaivospiiri laajennus

ETRS89 / TM35FIN(E,N)

Suhde: 1/5000

Peruskartta: MML Maastokartta

Kiinteistörekisteritiedot: MML

Legenda:

 Pampalon kaivospiiri

 Ehdotettu kaivospiiri laajennus

0 100 200 m

ENDOMINES

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) 15.11.2024
Finnish Safety and Chemicals Agency

Valtakatu 2, 96100 Rovaniemi
kaivosasiat@tukes.fi

Asia

Kaivospiirin Pampalo (Kaivosrekisterinumero 4847) laajennushakemus

Hakija Endomines Oy Pampalontie 11 82967 Hattu

Yhteyshenkilö

Sampo Hirvonen 040-3540885
sampo.hirvonen@endomines.com

Hakemus

Endomines Oy hakee kaivoslain (621/2011) 34§:n mukaista kaivoslupaa Pampalon kaivospiirin (Kaivosrekisterinumero 4847) laajentamiseksi

Endomines Oy pyytää myös kaivoslain 169 §:ään viitaten mahdollisuutta kaivosviranomaisen lupapäätöksen täytäntöönpanoon muutoksenhausta huolimatta.

Endomines Oy esittää myös, ettei kaivosalueen laajennuksen osalta sovelletaisi kaivoslain 12 luvun 121 §:ää kaivosturvallisuusluvan tarpeesta tai 130 §:ää kaivosturvallisuusluvan muuttamisesta. Endomines katsoo, ettei kaivosturvallisuusluvan hakemiselle tai päivittämiselle ole tarvetta tuotannollisessa toiminnassa olevan kaivoksen osalta. Yhtiö esittääkin näin, ettei kaivoslain 121 §:ää sekä 130 §:ää sovelleta tämän lupamenettelyn osalta.

Haettava laajennusalue on merkitty (liite 1) karttaan. Alue sijaitsee Pohjois-Karjalassa Ilomantsin Hattuvaaran pohjoispuolella. Haettava laajennusalue sijaitsee Pampalon kaivospiirin pohjois-koillispuolella siihen rajoittuen. Haettavan laajennusosan pinta-alaa on 28,8 ha. Voimassa oleva Pampalon kaivospiiri on pinta-alaltaan 294,8 ha.

Laajennusalue sijoittuu Endomines Oy:n malminetsintäalueille kaivosrekisterinumero ML2017:0069-02 Sivakkoniilo sekä ML2013:0028-02 Alexander. Maa-alueet ovat metsätalouskäytössä. Alueella on kaksi asuinrakennusta, joista toinen on asuinkäytössä. Asuinkäytössä oleva rakennus pyritään lunastamaan sopimuksella asukkaan kanssa.

ENDOMINES

Hakemuksen peruste

Pampalon nykyinen kultaesiintymä jatkuu pohjoiseen (liite 2). mukaisesti. Esiintymänhyödyntäminen on merkittävä osa Endominesin tuotannosta. Endominesin tavoitteena on turvata Pampalon rikastamon tuotanto pitkälle tulevaisuuteen. Pampalon kaivos on avattu vuonna 1996. Pampalon rikastamo aloitti tuotannon vuonna 2011.

Kaivopiirin laajennuksella haetaan erityisesti maanalaisen kaivoksen toiminta-ajan pidennystä. Tyypillisesti tämänkaltaisten esiintymät jatkuvat kilometrien syvyyksiin. Pampalon korvaavia malmeja ei ole saatavissa kohtuullisessa ajassa. Louhinnan loppuminen Pampalossa aiheuttaisi merkittävää haittaa yrityksen toiminnalle. Louhinta laajennusalueella on tarkoitus aloittaa, kun kaivoksen esiintymä saavuttaa kyseisen alueen (arviolta vuonna 2025–2027). Uuden tuotantoalueen valmistelevat työt vaativat pitkän valmisteluajan ja täten on tärkeää päästä aloittamaan valmistelevat työt mahdollisimman pikaisesti.

Kaivosviranomaisen voi kaivoslain 169.1 §:n mukaan perustellusta syystä hakijan pyynnöstä kaivoslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Kaivosviranomaisen voi kohdistaa täytäntöönpanomääräyksen myös osaan päätöksestä sekä määrätä täytäntöönpanon aloitusajankohdasta. Kyseisessä momentissa säädetty ei koske uraanin tai toriumin tuottamista koskevaa kaivoslupaa.

Edellytyksenä määräykselle on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden edunmenetyksen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuuteen sovelletaan vastaavasti, mitä 10 luvussa säädetään. Kaivosluvan ja kaivosturvallisuusluvan osalta edellytyksenä määräykselle on lisäksi, että kaivosalue ja kaivoksen apualue on otettu luvanhaltijan haltuun 82 §:n mukaisesti, jolleivät alueet kuulu luvanhaltijalle.

Kun tuotannollisessa toiminnassa olevaa kaivosta laajennetaan uudella kaivosalueella tai kaivoksen apualueella, kaivosviranomaisen voi hakijan esityksestä kaivoslupapäätöksessä päättää, että kaivostoimintaa laajentavaan alueeseen ei sovelleta, mitä 121 §:n 1 momentissa säädetään kaivosturvallisuusluvan tarpeesta tai 130 §:ssä kaivosturvallisuusluvan muuttamisesta.

Hakija, nykyisen toiminnan kuvaus ja edellytykset toimintaan

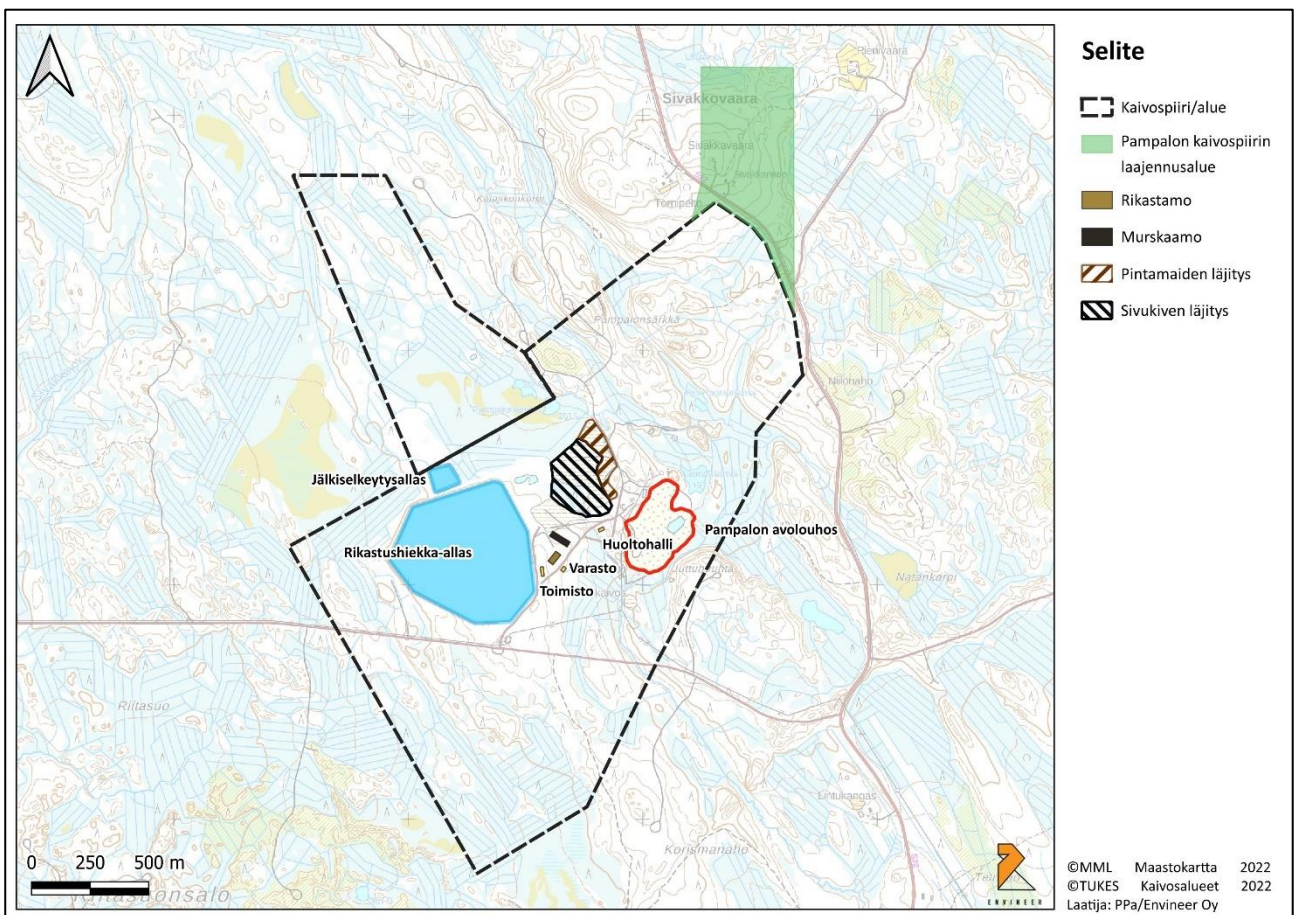
Endomines Finland Oyj on suomalainen malminetsintä- ja kaivosyhtiö, joka on keskittynyt kultamalmin etsintään ja kullan tuotantoon Suomessa.

ENDOMINES

Yhtiön omistuksessa oleva Pampalon kaivos aloitti toiminnan jo vuonna 1996. Nykyinen tuotantolouhinta alkoi vuonna 2010. Kaivoksella on sekä avo- että maanalaista louhintaa. Toiminta on ollut ajoittain keskeytyneenä, ensimmäisen kerran vuonna 1998, viimeisimmän kerran vuosina 2018–2022. Pampalon avolouhoksen koko nykyisellään on noin 7 ha. Maanalaisen kaivoksen vino-tunneli ulottuu maanpinnasta noin 900 metrin syvyyteen.

Kaivosalueella sijaitsee myös rikastamo. Rikastamoa laajennettiin vuonna 2013, ja laajennuksen valmistuttua rikastamon syöttökapasiteetti on keskimäärin 45–50 t/h.

Pampalon kaivos työllistää yhteensä 49 Endominesin työntekijää sekä välillisesti noin 50 henkeä (urakoitsijat ym.).

Kuva 1. Pampalon kaivopiirin laajennusalueen sijainti.

Toiminta, jolle lupaa haetaan

Pampalon kaivoksen nykyinen kultaesiintymä jatkuu pohjoiseen (liite 2) mukaisesti. Esiintymän hyödyntäminen on merkittävä osa Endominesin tuotannosta ja tälle alueelle haetaan Pampalon kaivospiirin laajentamista. Haettavan

ENDOMINES

laajennusosan pinta-alaa on 28,8 ha. Yhtiön tavoitteena on turvata Pampalon rikastamon tuotanto pitkälle tulevaisuuteen hakemuksen mukaisella laajennuksella.

Kaivospiirin laajennusalueelle ei ole tämän hetken suunnitelmina mukaisesti tulossa maanpäällisiä rakenteita tai toimintoja. Tulevaisuudessa maanalaisen kaivoksen tuuletusnousun sijainti laajennusalueella on mahdollinen. Kaivospiirin laajennuksella haetaan erityisesti maanalaisen kaivoksen toiminta-ajan pidentymistä. Tyypillisesti tämänkaltaisten esiintymät jatkuvat kilometrien syvyyksiin. Pampalon korvaavia malmeja ei ole saatavissa kohtuullisessa ajassa. Louhinnan loppuminen Pampalossa aiheuttaisi merkittävää haittaa yrityksen toiminnalle. Louhinta laajennusalueella on tarkoitus aloittaa, kun kaivoksen esiintymä saavuttaa kyseisen alueen (arviolta vuonna 2025-2027).

Endomines Oy hakee kaivospiirin laajennuslupaa seuraavin perustein

Pampalon kaivoksen laajentaminen nykyisen kaivospiirin ulkopuolelle.

Hakemuksen liitteenä (liite 3) selvitys kaivostoiminnan arvioiduista vaikutuksista yleisiin ja yksityisiin etuihin.

Sijainti

Haettava laajennusalue on merkitty (liite 1) karttaan. Alue sijaitsee Pohjois-Karjalassa Ilomantsin Hattuvaaran pohjoispuolella. Haettava laajennusalue sijaitsee välittömästi Pampalon kaivospiirin pohjois-koillispuolella siihen rajoittuen. Haettavan laajennusosan pinta-alaa on 28,8 ha. Voimassa oleva Pampalon kaivospiiri on pinta-alaltaan 294,8 ha. Ajantasaiset naapurikiinteistöjen omistajien yhteystiedot on esitetty liitteessä 5.

Laajennusalue sijoittuu Endomines Oy:n malminetsintäalueille kaivosrekisterinumero ML2017:0069-02 Sivakkoniilo sekä ML2013:0028-02 Alexander.

ENDOMINES

Kaivospiirin laajennusalue sijoittuu alla olevan taulukon mukaisille kiinteistöille. Laajennusalue sijoittuu kokonaisuudessaan yksityisten maanomistajien alueille.

Kiinteistö-numero	Nimi	Pinta-ala (ha)
146-402-15-3	Metsäpirtti	6,87
146-402-13-3	Sivakkavaara	2,49
146-402-13-1	Tornipelto	1,14
146-402-13-4	Pihlajarinne	0,82
146-402-13-6	Pihamaa	1,78
146-402-21-0	Veikonaho	0,37
146-402-15-1	Sivakkoaho	0,98
146-893-1-9	Ilomantsin valtionmaa	13,20
Tiealueita		1,15
Yhteensä		28,8 ha

Alue ja sen mahdolliset käyttörajoitukset

Kaivospiirin laajennusalueella ei ole oikeusvaikutteista maakunta-, yleis- tai asemakaavaa. Ilomantsin kunnan ympäristölautakunta on käsitellyt kaivospiirin mahdollista kaavoitusta kokouksessa 21.5.2024. Kuntaympäristölautakunta ei pidä kaavoitusta tarpeellisena, koska kysymyksessä on kaivospiirin laajentaminen maksimissaan 10 %:lla.

Kaivoslain (621/2011) 47§:n mukaan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Tässä hakemuksessa on esitetty laajennusalueen suhde alueen muuhun maankäyttöön ja arvioitu mahdolliset vaikutukset niihin.

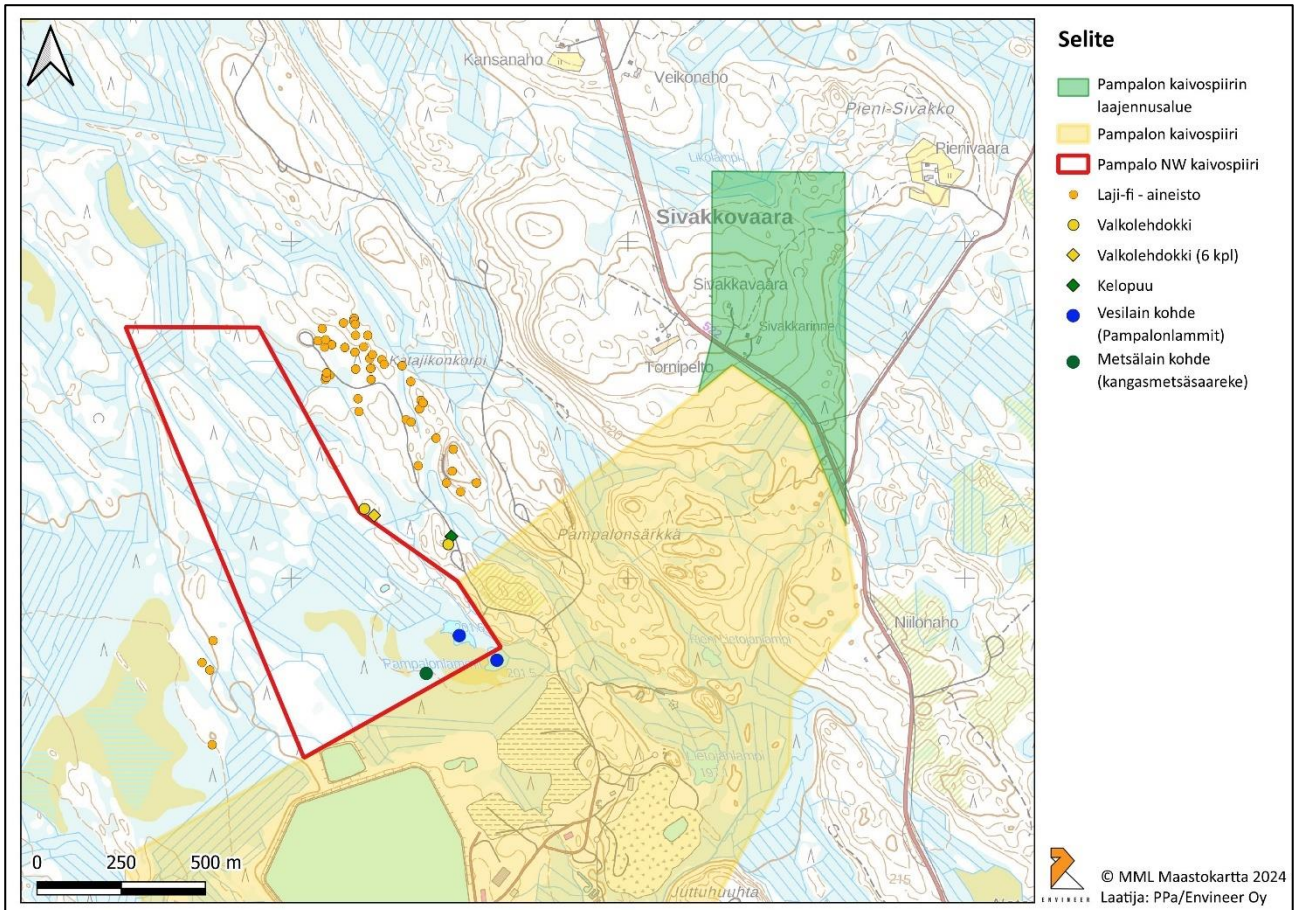
Laajennusalueella sijaitsee kaksi rakennusta, joista toinen on asuinkäytössä. Asuinkäytössä oleva kiinteistö on tavoitteena lunastaa kaivosyhtiön käyttöön. Lähimmät laajennusalueen ulkopuoliset asuinrakennukset sijaitsevat laajennusalueen lounaispuolella, noin 160 m etäisyydellä (Tornipelto) sekä laajennusalueen koillispuolella noin 250 m etäisyydellä (Pienivaara).

Laajennusalueen kiinteistöt ovat tällä hetkellä maatalouskäytössä. Laajennuksen pinta-ala huomioiden vaikutukset alueellisesti maa- ja metsätalouteen ovat vähäisiä.

Laajennusalueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse luonnonsuojelualueita. Lähin luonnonsuojelualue, Koivusuon luonnonpuisto, sijaitsee laajennusalueen itä-kaakkoispuolella, noin 1,3 km etäisyydellä. Lähimmät huomioitavat

ENDOMINES

luontokohteet/lajit sijaitsevat Pampalo NW kaivospiirillä ja sen välittömässä läheisyydessä, noin 500 m etäisyydellä laajennusalueesta. Laajennusalueella ei ole tehty luontokartoituksia. Laajennusalueelle ei kuitenkaan ole sijoittumassa maanpäällisiä toimintoja, jonka vuoksi merkittäviä muutoksia luonnonympäristöön ei maanalaisen kaivostoiminnan myötä aiheudu.

Kuva 2. Laajennusalueen lähimmät huomionarvoiset luontokohteet.

ENDOMINES

Toiminnan ympäristövaikutukset

Maa- ja kallioperä

Kaivospiirin laajennusalue on luonnontilainen, eikä laajennusalueella tai sen läheisyydessä sijaitse suojeltavia maa- tai kallioperän muodostumia. Hakemuksen mukainen toiminta ei aiheuta vaikutuksia alueen maaperään. Alueen kallioperään aiheutuu pysyviä vaikutuksia kiviaineksen louhinnasta. Vaikutukset rajautuvat laajennusalueelle.

Pohjavedet

Laajennusalue ei sijaitse pohjaveden hankintaan tarkoitettulla alueella. Vaikutuksia laajennusalueen pohjavesiin aiheutuu maanalaisen kaivoksen kuivana pidosta, jolloin pohjavettä pumpataan pois ja pohjaveden pinnankorkeus alenee paikallisesti. Pohjavesiin ei arvioida aiheutuvan merkittäviä laadullisia vaikutuksia, jotka poikkeaisivat nykyisen kaivostoiminnan aiheuttamista vaikutuksista.

Pintavedet

Laajennusalueella ei sijaitse pintavesimuodostumia (järviä, lampia, jokia ym.). Laajennusalueen luoteispuolella sijaitsee Likolampi, noin 70 metrin etäisyydellä. Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia lähialueen pintavesiin, sillä toiminta ei muuta laajennusalueen maanpäällistä nykytilaa.

Ilmanlaatu

Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia alueen ilmanlaatuun, sillä toiminnasta ei aiheudu ilmapäästöjä.

Luonnonympäristö

Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia alueen luonnonympäristöön, sillä toiminta sijoittuu maanalle, eikä maanpäälliseen nykytilaan aiheudu muutoksia. Pohjaveden pinnan paikallinen aleneminen voi vähäisissä määrin vaikuttaa alueen kasvillisuuteen.

ENDOMINES

Melu ja tärinä

Hakemuksen mukaisen toiminnan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä melupäästöjä, sillä kaikki meluavat toiminnot sijoittuvat maan alle. Kaivostoiminnan aiheuttaman melun arvioidaan pysyvän nykyisen kaltaisena.

Laajennusalueella louhinta siirtyy lähemmäs asuinrakennuksia, malmion etäisyyden ja syvyyden perusteella asuinrakennuksille ei kuitenkaan arvioida aiheuttavan merkittäviä tärinävaikutuksia. Tärinän ei myöskään arvioida aiheuttavan vaurioita rakenteisiin.

Liikenne

Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia kaivosalueen ulkopuoliseen liikenteeseen.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Hakemuksen mukainen toiminta ei aiheuta maanpäällisiä vaikutuksia, sillä toiminta sijoittuu maanalle eikä laajennusalueelle ole tulossa toimintoja maan päälle.

Laajennusalueella sijaitseva asuinrakennus pyritään lunastamaan kaivosyhtiön käyttöön. Muutoin alueen maankäyttö säilyy nykyisellään. Hakemuksen mukaisen toiminnan ei arvioida aiheuttavan haitallisia vaikutuksia lähialueen maankäyttömuotoihin. Laajennusalueen ulkopuolella voidaan edelleen harjoittaa maa- ja metsätaloutta sekä jokamiehen oikeuksilla luonnossa liikkumista. Kaivoslain (621/2011) 47§:n mukaan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Ilomantsin kunnan ympäristölautakunta on käsitellyt kaivospiirin mahdollista kaavoitusta kokouksessa 21.5.2024. Kuntaympäristölautakunta ei pidä kaavoitusta tarpeellisena, koska kysymyksessä on kaivospiirin laajentaminen maksimissaan 10 %:lla. Lupahakemuksen mukaisen toiminnan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä haitallisia vaikutuksia maankäyttöön, asutukseen, maaperään, pinta- tai pohjavesiin, ilmanlaatuun, luonnonympäristöön, meluun tai tärinään, maisemaan, elinkeinoelämään tai liikenteeseen.

Kaivoksen laajentaminen mahdollistaa kaivostoiminnan jatkumisen, joka tukee myös alueen työllisyyttä. Kaivostoiminnan jatkuminen tukee myös kansallisen mineraalistrategian tavoitteita sekä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, sillä se edistää seutukunnan vahvuuksien hyödyntämistä, luo edellytyksiä elinkeinoelämän kehittämiselle sekä edistää luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä.

ENDOMINES

Maisema ja kulttuuriperintö

Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia alueen maisemaan, sillä toiminnasta ei aiheudu maanpäällisiä maisemavaikutuksia. Mikäli laajennusalueelle sijoittuu tulevaisuudessa maanalaisen kaivoksen tuuletuskuilu, on se paikallinen ja pieni vaikutus maisemassa.

Väestö

Hakemuksen mukaisesta toiminnasta aiheutuu vain vähäisiä vaikutuksia alueen lähimmille asukkaille. Laajennusalueen hyödyntäminen jokamiehen oikeuksilla marjastukseen, sienestykseen, retkeilyyn ja ulkoiluun ei toiminnan aikana ole mahdollista. Laajennusalueella ei ole vaikutuksia olemassa oleviin retkeilyreitteihin- tai alueisiin. Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan melu- tai pölyvaikutuksia lähimmille asuinrakennuksille. Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä tärinävaikutuksia.

Elinkeinoelämä ja palvelut

Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei arvioida olevan haitallisia vaikutuksia alueen ulkopuoliseen elinkeinoelämään tai palveluihin.

Toiminnan päättyminen ja jälkihoito

Pampalon kaivoksen sulkemisen esisuunnitelma on laadittu vuonna 2020. Laajennusalue tullaan sulkemaan Pampalon kaivokselle laaditun sulkemissuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti.

Tiivistelmä

Pampalon kaivoksen nykyinen kultaesiintymä jatkuu pohjoiseen (liite 2) mukaisesti. Esiintymän hyödyntäminen on merkittävä osa Endominesin tuotannosta ja tälle alueelle haetaan Pampalon kaivospiirin laajentamista. Haettavan laajennusosan pinta-alaa on 28,8 ha.

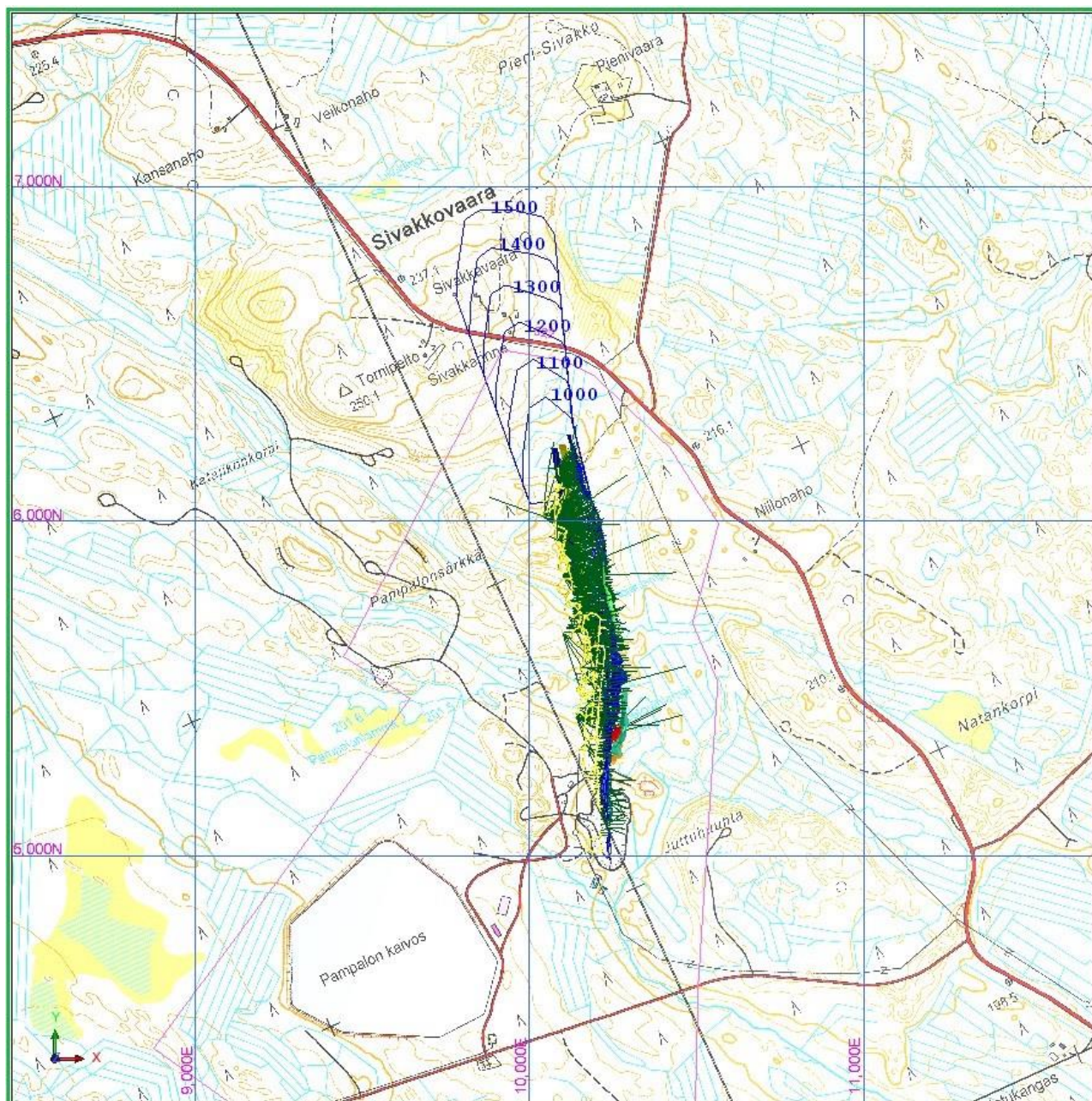
Laajennusalue sijoittuu Endomines Oy:n malminetsintäalueille kaivosrekisterinumero ML2017:0069-02 Sivakkoniilo sekä ML2013:0028-02 Alexander.

Kaivospiirin laajennusalueella ei ole oikeusvaikutteista, maakunta-, yleis- tai asemakaavaa. Ilomantsin kunnan ympäristölautakunta on käsitellyt kaivospiirin mahdollista kaavoitusta kokouksessa 21.5.2024. Kuntaympäristölautakunta ei pidä kaavoitusta tarpeellisena, koska kysymyksessä on kaivospiirin laajentaminen maksimissaan 10 %:lla.

Laajennusalueella sijaitsee kaksi rakennusta, joista toinen on asuinkäytössä. Asuinkäytössä oleva kiinteistö on tavoitteena lunastaa kaivosyhtiön käyttöön. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat laajennusalueen lounaispuolella, noin 160 m etäisyydellä (Tornipelto) sekä laajennusalueen koillispuolella noin 250 m etäisyydellä (Pienivaara).

Maanalaisen kaivostoiminnan laajentumisesta hakemuksen mukaiselle laajennusalueelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Kartta nykyisen esiintymän arvioitu jatkuminen

Ilomantsin kunta

Ote pöytäkirjasta

Kuntaympäristölautakunta

§ 29

21.05.2024

Lausuntopyyntö Kaivospiirin Pampalo (Kaivosrekisterinumero 4847) laajennushakemus

Kuntaympäristölautakunta 21.05.2024 § 29

198/00.01.02.03/2024

Valmistelija

kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi

Endomines Oy hakee kaivoslain (621/2011) 34 §:n mukaista kaivoslupaa Pampalon kaivospiirin (Kaivosrekisterinumero 4847) laajentamiseksi. Ilomantsin kunnalta pyydetään lausuntoa siitä, että tarvitaanko laajennuksen osalta kaavoitusta.

Haettava laajennusalue on merkitty karttaan (liite 3). Alue sijaitsee Pohjois-Karjalassa Ilomantsin Hattuvaaran pohjoispuolella. Haettava laajennusalue sijaitsee Pampalon kaivospiirin pohjois-koillispuolella siihen rajoittuen. Haettavan laajennusosan pinta-ala on 28,8 ha. Voimassa oleva kaivospiiri on pinta-alaltaan 294,8 ha (liite 1).

Laajennusalue sijoittuu Endomines Oy:n malminetsintäalueille kaivosrekisterinumero ML2017:0069-02 Sivakkoniilo sekä ML2013:0028-02 Alexander. Maa-alueet ovat metsätalouskäytössä. Alueella on kaksi asuinrakennusta, joista toinen (Sivakkorinne) on asuinkäytössä. Asuinkäytössä oleva rakennus pyritään lunastamaan sopimuksella asukkaan kanssa.

Pampalon nykyinen kultaesiintymä jatkuu pohjoiseen (liite 2). Esiintymän hyödyntäminen on erittäin merkittävä osa Endominesin tuotannosta. Endominesin tavoitteena on turvata Pampalon rikastamon tuotanto pitkälle tulevaisuuteen. Pampalon kaivos on avattu vuonna 1996 ja Pampalon rikastamo aloitti tuotannon vuonna 2011.

Kaivospiirin laajennuksella haetaan erityisesti maanalaisen kaivoksen toiminta-ajan pidennystä. Maanalainen toiminta laajennetulla alueella tulee mitä todennäköisemmin tapahtumaan yli 1 000 metriä maanpinnan alapuolella ja siten vaikutukset ympäristöön, alueen maanpäälliseen asutukseen tai toimintaan nähdään äärimmäisen pieninä.

Tyypillisesti tämänkaltaisten esiintymien odotetaan jatkuvan syvyyksiin. Pampalon korvaavia malmeja ei ole saatavissa kohtuullisessa ajassa. Louhinnan loppuminen Pampalossa aiheuttaisi merkittävää haittaa yrityksen toiminnalle. Louhinta laajennusalueella on tarkoitus aloittaa, kun kaivoksen esiintymä saavuttaa kyseisen alueen.

Esittelijä

tekninen johtaja Ahponen Jari

Päätösehdotus

Kuntaympäristölautakunta ei pidä kaavoitusta tarpeellisenä, koska kysymyksessä on kaivospiirin laajentaminen maksimissaan 10 %:lla.

Päätös

Hyväksyttiin.

Toimenpiteitä varten ja tiedoksi

1. Endomines Oy

Ilomantsin kunta

Ote pöytäkirjasta

Kuntaympäristölautakunta

§ 29

21.05.2024

Liitteet

Liite 1 Liite 3

Liite 2 Liite 2

Liite 3 Liite 1

Otteen oikeaksi todistaa Ilomantsin kunnassa

22.05.2024

Minna Kontturi
pöytäkirjanpitäjä

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 29

MUUTOKSENHAKUKIELLOT JA NIIDEN PERUSTEET

Tähän päätökseen ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Kaivosluvassa annettavien määräysten sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamiseen liittyvä kaivoslainsäädäntö

Kaivoslaki 52 § - Kaivosluvassa annettavat määräykset

Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

- 1) kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistystä ei vaaranneta tai vaikeuteta;
- 3) esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia koskevasta selvitysvastuusta;
- 4) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella ja muille saamelaisten perinteisille elinkeinoille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi saamelaisten kotiseutualueella;
- 5) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitetulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää alueella kieltään, kulttuuriaan ja perinteisiä elinkeinojaan eikä koltta-alueella kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia;
- 6) kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista;
- 7) lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;
- 8) muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
 - 8 a) puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä ja uusimisesta sekä uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana;
 - 8 b) kaivosalueen toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja muut ympäristövaikutukset;
 - 8 c) toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista;
 - 8 d) toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä;
 - 8 e) kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta;
- 9) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

HE 273/2009 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 52 §:n osalta seuraavaa:

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kaivosluvassa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista tarpeellisista määräyksistä. Yleistä etua on tarkemmin selostettu 49 §:n perusteluissa. Yksityinen etu voi olla esimerkiksi taloudellinen taikka alueiden käyttöön, asuinympäristön viihtyisyyteen tai yksilön terveyteen liittyvä intressi. Kaivoshankkeiden vaikutukset yleisten ja yksityisten etujen kannalta voivat vaihdella huomattavasti. Lupaharkinnassa olisi mahdollista tilanteen kokonaisarvioinnin perusteella ottaa huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet ja intressit sekä lupamääräyksiin varmistaa yksittäistapauksessa olosuhteisiin nähden saavutettavan oikeudenmukaisen ratkaisun. Lupamääräykset voisivat sisältää velvoitteita tai rajoituksia.

Lupamääräyksissä olisi 3 momentin 1 kohdan perusteella tarkennettava kaivosluvan haltijan velvollisuutta huolehtia kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisista seikoista. Lupamääräys liittyy kiinteästi kaivosluvan haltijalle 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettyyn velvollisuuteen. Lupamääräyksissä olisi annettava kaivostoimintaa koskevat velvoitteet ja rajoitukset, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle taikka kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Luvanhaltijaa voitaisiin myös velvoittaa huolehtimaan muun muassa alueella liikkuvan väestön turvallisuudesta.

Lupamääräyksissä olisi 3 momentin 6 kohdan nojalla tarkennettava 108 §:ssä säädettyä vakuusvelvoitetta sekä 15 luvussa säädettyjä lopettamiseen liittyviä ja lopettamisen jälkeisiä velvollisuuksia. Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa ja olisi 62 §:n 2 momentin nojalla määrättävä lupaehtojen tarkistamisen ajankohta.

Lupamääräyksissä olisi 7 kohdan nojalla asetettava määräaika, jolloin luvanhaltijan on viimeistään toimitettava kaivosviranomaiselle lupamääräysten tarkistamiseen liittyvät selvitykset. Lupamääräyksissä voitaisiin 8 kohdan nojalla antaa 1 – 7 kohtaa täydentäviä ehtoja ja rajoituksia kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista, joilla varmistettaisiin, ettei toiminnasta aiheutuisi kaivoslaissa kiellettyä seurausta. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi 17 §:n 2 momentin nojalla tapahtuvaa malminetsintää.

Yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi merkittävät näkökohdat tulisivat suoraan turvatuksi lainsäädännön nojalla. Lisäksi kaivosviranomainen voisi 3 momentin 9 kohdan nojalla antaa täydentäviä lupamääräyksiä muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista. Täydentäviä kaivosturvallisuuteen liittyviä lupamääräyksiä voidaan antaa 125 §:n nojalla kaivosturvallisuusluvassa.

Kaivostoiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen jälkihoidosta sekä kaivannaisjätteistä, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta annetaan ympäristöluvassa.

HE 126/2022 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 52 §:n osalta seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan lisäyksiä 3 momentin 4 ja 5 kohtiin, joilla tarkennetaan saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien turvaamiseksi annettavia lupamääräyksiä. Tarpeellisia lupamääräyksiä olisi annettava 4 kohdan lisäyksen mukaan saamelaisten kotiseutualueella muille saamelaisten perinteisille elinkeinoille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Saamelaisten perinteisiä elinkeinoja ovat poronhoidon lisäksi metsästys, kalastus ja keräily. Tarpeellisia lupamääräyksiä olisi annettava 5 kohdan lisäyksen mukaan sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää alueella kieltään, kulttuuriaan ja perinteisiä elinkeinojaan. Muutoksen tarkoituksena on kuvata tarkemmin saamelaisten alkuperäiskansaoikeuden sisältöä.

Kaivoslainsäädännön toimivuutta tarkastelleessa selvityksessä havaittiin, että kaivostoiminnan ja muiden elinkeinojen välistä vaikutusperusteista punnintaa ei tapahdu kaivoslupamenettelyssä ehdottoman esteen ulkopuolella ja esimerkiksi muulle elinkeinoille aiheutuva haitta saa kaivoslain mukaisessa päätöksenteossa käytännössä verrattain vähän sijaa, siitäkin huolimatta, että kaivoslain mukainen sääntely esimerkiksi lupamääräysten osalta antaa jo nykyisellään kaiken laatuisten haittavaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisuuden asettaa toiminnanharjoittajaa velvoittavia lupamääräyksiä. Edellä mainitun lisäksi selvityksessä havaittiin, että kaivoslupaa koskevassa lupaharkinnassa olisi mahdollista tarkastella muun muassa erilaisia maisemallisia sekä suojavyöhykkeitä koskevia kysymyksiä nykyistä yksityiskohtaisemmalla tasolla, jolloin kaivosluvassa annettavilla määräyksillä olisi mahdollista vähentää kaivostoiminnasta aiheutuvia maisemallisia haittoja tai poistaa tai lieventää erilaisia immissio- ja naapuruushaittoja.

Edellä selostetun perusteella esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 52 §:n 3 momenttiin uudet 8 a – 8 d kohdat, joiden mukaan kaivosluvassa olisi annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset puuston, muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana, toimintojen sijoittelusta luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset huomioon ottaen sekä toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista ja paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävä heikentymistä. Paikkakunnan muina elinkeinoina voisivat tulla otetuksi huomioon esimerkiksi poronhoito, tuulivoima, maatalous ja matkailu. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi puustovyöhykkeen edellyttämisestä kaivostoiminnasta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi (maisemalliset haitat, erilaiset immissio- ja naapuruushaitat, muille elinkeinoille aiheutuvat haitat). Tällaisen suojavyöhykkeen voisi järjestää joko kaivosalueen ulommaksi osaksi, jolla vain maanalainen kaivostoiminta olisi sallittua, tai apualueeksi.

8 c kohdan osalta on otettava huomioon, että varsinaisen louhoksen sijainnin määrää mineralisaation sijainti. Kaivoksen vaatimien muiden toimintojen (kuten tiestö, sähkölinjat, putkistot, läjitysalueet, rakennukset ja rakennelmat) sijoittelussa voidaan joustavammin hakea ratkaisuja, jotka ottavat huomioon ympäristölliset ja maisemalliset näkökulmat. Esimerkiksi mahdollisuuksien mukaan säilytettäisiin pienet kosteikot, lahopuut tai muut vastaavat luonnon monimuotoisuuden ilmentymät. Kaivosalueelta kuuluvien äänten kantavuuden hallinnassa voitaisiin hyödyntää rakennusten sijoittelua tarkoituksenmukaisella tavalla. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi myös alueen tiestön ja rakennusten sijoittelua sekä talvikunnossapidon suunnittelua siten, että

yhdessä kasvillisuusratkaisujen kanssa kaivostoiminnasta aiheutuisi mahdollisimman vähän haittoja.

8 a – 8 d kohtien perusteella annettavilla lupamääräyksillä ei kuitenkaan voida osaksikaan ratkaista ympäristönsuojelulain alaan kuuluvia pilaamisen torjuntaan liittyviä kysymyksiä ympäristölupa-asiaa rajaavalla tavalla. Ympäristöluvassa annetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi lupamääräyksiä muun muassa päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, jätteistä ja niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä sekä toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista (ympäristönsuojelulain 52 §). Päästöllä tarkoitetaan ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, tärinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä yhdestä tai useammasta kohdasta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään (ympäristönsuojelulaki 5 § 1 momentti 1 kohta). Kaivoslain nojalla annettavilla 8 a – 8 d kohtien perusteella annettavilla edellä esitetyillä lupamääräyksillä on tarkoituksena erityisesti maisemallisten, muille elinkeinoille tai lähiasutukselle aiheutuvien haittojen vähentäminen. Päästöjä koskevat lupamääräykset kuuluvat ympäristöluvan alaan.

3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös 8 e kohta, jonka mukaan lupamääräyksiä annettaisiin myös kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta, jos se olisi tarpeen. Erityisen tärkeää tämä olisi lupamääräyksiä tarkistettaessa, koska mahdollisuudet kaivoksen vaiheittaiseen sulkemiseen muuttuvat toiminnan kehittyessä. Vaiheittaisella sulkemisella voidaan ehkäistä ja vähentää kaivostoiminnasta aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia mukaan lukien vaikutuksia maisemaan, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Kaivoslain 52 §:n 3 momentin 6 kohdan mukaan kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muun muassa kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista. Käytännössä on osoittautunut, että kaivosluvista annettavia määräyksiä tulisi selkeyttää, jotta viranomaisten, toiminnanharjoittajien ja muiden asianosaisten olisi mahdollista arvioida jälkitoimenpiteitä ja vakuuksia koskevien lupamääräysten riittävyyttä suhteessa luvan mukaiseen toimintaan. Pykälän itsessään voidaan katsoa jo sellaisenaan mahdollistavan riittävän selkeiden ja kattavien lupamääräysten antamisen, jolloin tarkoituksenmukaista on säätää lupamääräyksistä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään asetuksenantovaltuutus lupapäätöksen sisällön täsmentämistä varten.

Kaivoslaki 108 § - Vakuus kaivostoiminnan lopettamista ja eräitä poikkeavia tilanteita varten

Kaivosluvan haltijan on asetettava vakuus:

- 1) kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten, joiksi luetaan
- a) kaivosluvassa erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet;
- b) 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitettut toimenpiteet;

c) kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä erikseen määrätty lopetus- ja jälkitoimenpiteet;

d) 150 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet vähintään 30 vuoden ajalta, ellei kaivosluvan haltija osoita muuta riittäväksi;

2) poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteitä varten yhden vuoden ajalle;

3) 100 §:n 2 momentin mukaista yhden vuoden louhintakorvauksen vuotuista suuruutta vastaavalle summalle, ellei kaivosluvan haltija osin tai kokonaan omista kaivosalueeseen kuuluvia kiinteistöjä.

Asetettavan vakuuden on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Lisäksi on otettava huomioon, että vakuudella asetettavat toimet arvioi tai tekee muu kuin toiminnanharjoittaja tai viranomainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta.

HE 273/2009 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 108 §:n osalta seuraavaa:

Kaivosluvan haltija olisi velvollinen asettamaan vakuuden 15 luvussa säädettyjen lopetus- ja jälkitoimenpiteitä koskevien velvoitteiden suorittamista varten. Vakuuden tulisi olla riittävä ottaen huomioon kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet, erityisesti ympäristönsuojelulain 42 §:n nojalla vaadittava vakuus.

Ympäristönsuojelulain mukainen vakuus on tarkoitettu varmistamaan asianmukaisen jätehuollon toteutuminen. Se kattaa siten lähinnä rikastushiekka-aitaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset tilanteissa, joissa kaivostoiminnan harjoittaja ei itse pysty niitä hoitamaan. Pykälässä ehdotettu vakuus kattaisi muut kaivostoiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon tarvittavat toimenpiteet.

Vakuuden asettamista koskeva asia ratkaistaisiin asianomaisessa kaivosluvassa. Vakuuden lajia ja suuruutta olisi arvioitava tarkistettaessa kaivosluvan määräyksiä 62 §:n mukaisesti.

HE 126/2022 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 108 §:n osalta seuraavaa:

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan vakuussäätelyä kehitetään siten, että ympäristölliset vastuut hoidetaan kaikissa tilanteissa. Kaivostoiminnan vakuusjärjestelmä muodostuu kaivoslain 108 §:n mukaisesta vakuudesta ja ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaisesta jätteen käsittelytoiminnan vakuudesta. Työ- ja elinkeinoministeriön teettämän selvityksen mukaan useissa tapauksissa kaivoslain nojalla vaaditut vakuudet on määritetty kattamaan vain ne minimitoimenpiteet, jotka ovat tarpeen kaivosalueen aitaamiseksi ja ulkopuolisten pääsyn estämiseksi. Etenkin viranomaispalautteessa on tullut esille näkemys vakuuksien yleisestä riittämättömyydestä. Jos kaivoslain 108 §:n mukainen lopetus- ja jälkitoimenpiteiden vakuus luvassa mitoitetaan liian suppeaa käyttötarkoitusta silmällä pitäen, esimerkiksi

vain aitaamiseen ja muihin vastaaviin välittömiin turvallisuustoimiin, kaivoslain alkuperäisenkään tavoite- ja vaatimustaso ei toteudu. Voimassaolevan kaivoslain 108 §:ssä on sen perustelujen mukaan lähdetty siitä, että ympäristönsuojelulain mukainen vakuus kattaa lähinnä rikastushiekka-altaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset, kun taas kaivosluvan vakuus kattaisi muut kaivostoiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon tarvittavat toimenpiteet (erikseen säänneltyä ydinjätehuoltoa lukuun ottamatta). Kaivoslupaan liittyvän vakuuden määrää asetettaessa lupaviranomaisen on kaivoslain 108 §:n perustelujen mukaan erityisesti arvioitava lain 143, 144 ja 150 §:ssä säädettyjen velvoitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Kaivoslain tavoitteena ja tarkoituksena ollut välitöntä turvallisuutta laajempi vakuuden käyttöala ei tällä hetkellä näytä käytännössä aina toteutuvan.

Vakuuksia koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi luettelemalla 1 momentin 1 kohdassa lopetus- ja jälkitoimenpiteet, mitä vakuuden tulee kattaa, ja viittaamalla niitä koskeviin säännöksiin. Kaivostoiminnan vakuuden kattavia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä ovat kaivosluvassa erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet, alueen kunnostamista koskevassa 143 §:ssä ja louhittujen kaivosmineraalien, rakennusten ja rakennelmien poistamista koskevassa 144 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet, kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet sekä seurantaan ja korjaaviin toimenpiteisiin velvoittavassa 150 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitetut toimenpiteet. Jälkimmäisenä mainittuun 150 §:n 1 ja 2 momentin mukaiselle seurannalle ja korjaaville toimenpiteille säädetään vakuuden kohdalla määräajaksi vähintään 30 vuotta, ellei kaivosluvan haltija osoita muuta riittäväksi. Määräaika voi siis tapauskohtaisesti olla lyhyempi tai pidempi kuin 30 vuotta. 30 vuoden määräaika on arvioitu riittäväksi lähtökohdaksi, jona aikana kaivosalueen lopetus- ja jälkitoimenpiteiden toimivuus voidaan varmistaa. Määräaika on yhteneväinen ympäristönsuojelulain 60 §:n jätteen käsittelytoimintaa koskevan vakuuden kanssa. Määräajan harkinnassa tulisi ottaa huomioon kaivosalueiden erilaisuus ja eri tarpeet jälkitoimille, kuten aitaaminen ja sortumavaaralliset paikat.

Sääntelyn tarkentamisen tavoitteena on saattaa kaivosvakuudet lain säätämisvaiheessa tarkoitettuun tilaan. Tällä esityksellä ehdotetaan muutoksia myös lupamääräyksiä koskevaan 52 §:ään, alueen kunnostamista koskevaan 143 §:ään, louhittujen kaivosmineraalien, kaivoksen laitteistojen, laitteiden, rakennusten ja rakennelmien poistamista koskevaan 144 §:ään sekä seuranta- ja korjaavia toimenpiteitä koskevaan 150 §:ään, millä muutoksilla osaltaan on vaikutusta vakuuksien kattavuuteen.

Ehdotuksen 1 momentin 2 kohdassa esitetään kaivostoiminnan vakuuden laajentamista kattamaan myös sellaiset toimenpiteet, joilla olisi mahdollista eräissä poikkeavissa tilanteissa turvata kaivoksen yleinen turvallisuus. Poikkeavilla tilanteilla tarkoitettaisiin lähinnä toiminnanharjoittajan maksukyvyttömyyteen tai konkurssiin liittyviä tilanteita, jotka eivät välttämättä johda kaivostoiminnan lopettamiseen vaan lähinnä toiminnanharjoittajan vaihtumiseen. Näissä tilanteissa olisi perusteltua, että kaivostoimintaan liittyvä vakuus kattaisi myös kaivoksen yleisen turvallisuuden edellyttämistä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Vakuuden katettavaksi tarkoitettuja kustannuksia muodostuisi lähinnä kaivoalueen vartiointista ja energiansaantiin liittyvistä toimenpiteistä, joita voisivat olla esimerkiksi alueen valaistus valvonnan takia, sähkölukkojen ja porttien toiminta, paloturvallisuuden takaaminen sekä vesien hallinnan järjestäminen turvallisuuden takaamiseksi. Kyseeseen eivät tulisi kustannukset, jotka johtuisivat kaivoksen louhinta- ja tuotantotoimenpiteistä. Asetettavan vakuuden tulisi kattaa näiden

turvallisuustoimenpiteiden edellyttämät kustannukset yhden vuoden ajalle. Yhden vuoden voidaan arvioida olevan riittävä aika poikkeavan tilanteen hallintaan saamiseksi, ja sen vuoksi sopiva ajanjakso, jonka aikana aiheutuvien turvallisuustoimenpiteiden kustannuksiin tulisi vakuudella varautua. Poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteitä varten asetettava vakuus olisi uuden tyyppinen lisäys nykyisen kaivosvakuuden kattavuuteen, millä varauduttaisiin riskiin, että toiminnassa tulisi tilapäisiä ylitsepääsemättömiä ongelmia.

Säännöksen tarkoittamissa poikkeuksellisissa tilanteissa saattaa tulla sovellettavaksi myös sähkömarkkinalain (588/2013) 103 §:n 4 momentin mukaan sähkönjakelua tai sähköntoimitusta ei saa maksujen laiminlyönnin vuoksi keskeyttää kohteesta, jossa onnettomuuksien ehkäisemiseksi vaadittavat turvajärjestelyt ovat riippuvaisia sähköstä ja jossa sähkönjakelun tai sähköntoimituksen keskeyttäminen aiheuttaa onnettomuusvaaran, ennen kuin on kulunut neljä kuukautta laiminlyödyn maksun eräpäivästä. Momentin säännöksestä ei saa sopimuksin poiketa.

Ehdotuksen 1 momentin 3 kohdassa esitetään kaivostoiminnan vakuuden laajentamista kattamaan yhden vuoden louhintakorvauksen vuotuista suuruutta vastaava summa, joka 100 §:n 2 momentin mukaan on 50 euroa hehtaarilta. Ehdotuksella tavoitellaan maanomistajien aseman parantamista. Muutos takaisi kiinteän louhintakorvauksen maksamisen yhden vuoden ajalta kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille kaivostoiminnan harjoittajan mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa. Vakuutta ei tarvitsisi asettaa siltä osin, kun kaivosluvan haltija omistaa osin tai kokonaan kaivosalueeseen kuuluvat kiinteistöt, koska kaivosluvan haltija ei maksa maanomistajakorvausta itselleen ollessaan maanomistaja eikä sen vuoksi vakuus maanomistajakorvaukselle ole siltä osin tarpeen.

Siirtymäsäännöksellä säädettäisiin mihin mennessä olemassa olevat vakuudet tulee asettaa muutettujen säännösten mukaiseksi.

2 momentissa säädettäisiin vakuuden mitoitukseen vaikuttavista seikoista. Kaivostoiminnan laatua ja laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon kaivostoiminnan erityispiirteet, kaivoksen maantieteellinen sijainti, paikalliset ympäristöolosuhteet ja ympäristöön, ihmisten terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuvan mahdollisen vaaran luonne ja kesto. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi asetuksenantovaltuutus, jolla vakuuden määrän laskemisesta olisi mahdollista säätää tarkemmin.

Pykälän otsikkoa ehdotettaisiin täsmennettäväksi laajentunutta sisältöä vastaavaksi.

Kaivoslaki 109 § - Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti taikka malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa muutetaan 69 §:n mukaisesti tai lupien voimassaoloa jatketaan 61, 63 tai 65 §:n mukaisesti.

Kaivosviranomaisen on omasta aloitteestaan tarkistettava vakuuden suuruutta, jos toiminnan laatu ja laajuus tai toiminnasta aiheutuvat vaikutukset yleiseen turvallisuuteen, ihmisten terveyteen tai ympäristöön ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet siten, että vakuuden lajia tai suuruutta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa. Samalla kaivosviranomaisen on määrättävä ajankohta, josta lukien muutokset ovat voimassa.

Vakuus on asetettava kaivosviranomaiselle, jonka tulee valvoa korvauksen saajan etua vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevilla asioilla.

HE 273/2009 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 109 §:n osalta seuraavaa:

Lupaviranomainen määräisi 1 momentin nojalla vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa lupapäätöksessä tai luvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä. Niihin vaikuttaisivat toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat lupamääräykset.

Kaivoslupaan liittyvän vakuuden määrää asetettaessa lupaviranomaisen olisi erityisesti arvioitava 143, 144 ja 150 §:ssä säädettyjen velvoitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Koska ympäristönsuojelulain nojalla vaadittava vakuus kattaa kaivosalueen rikastushiekka- ja muiden jätealueiden jätehuoltokustannukset, ei kyseisten alueiden kunnostamiseen liittyviä kustannuksia olisi tarpeen ottaa huomioon kaivoslupaan liittyvää vakuutta asetettaessa.

Vakuus voi olla esimerkiksi pankkitalletus tai pankkitakaus taikka vakuutus.

Pykälän 3 momentin nojalla vakuus asetettaisiin kaivosviranomaiselle, jonka tehtävänä on valvoa korvauksen saajan etua sekä tarvittaessa huolehtia vakuuden rahaksi muuttamisesta ja varojen jakamisesta. Vakuus olisi 168 §:n nojalla asetettava, ennen kuin toiminta luvan nojalla aloitetaan.

HE 126/2022 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 109 §:n osalta seuraavaa:

Kaivoslain 109 §:ssä säädetään vakuuden asettamista koskevasta menettelystä. Voimassa oleva sääntely mahdollistaa luvan muuttamisen tiettyjen edellytysten täytyttyessä. Kaivoslain 69 §:n mukaan kaivosviranomainen on omasta aloitteestaan taikka asianomaisen toimialallaan yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianomaisen hakemuksesta muutettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa, jos toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus tai jos, toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä lupaharkinnassa on arvioitu. Lisäksi 111 §:n nojalla kaivosviranomaisen on hyväksyessään luvan siirron arvioitava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava, sekä tehtävä asianomaisiin lupamääräyksiin tarvittavat muutokset. Samalla kaivosviranomaisen on määrättävä ajankohta, josta lukien muutokset ovat voimassa. Kaivoslain 109 §:n 2 momentin nojalla vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti. Kaivoslain 62 §:n tarkoittamassa tarkistamisessa on kyse kaivosluvan määräaikainen tarkistaminen, joka on toistaiseksi

voimassa olevan kaivosluvan osalta tehtävä vähintään kymmenen vuoden välein. Kaivosluvan vakuutta on tämän lisäksi tarvittaessa tarkistettava, mikäli kaivosluvan voimassaoloa jatketaan 63 §:n mukaisesti, mikäli kaivoslupa on myönnetty määräajaksi. Kaivoslain 62 §:n mukaan määräaikainen kaivoslupa voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Edellä lueteltuja tilanteita lukuun ottamatta kaivosviranomaisella ei ole mahdollisuutta arvioida onko voimassa olevassa luvassa määrättyä vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava. Sen varmistamiseksi, että vakuuden lajia ja suuruutta on mahdollista aina tarpeen vaatiessa tarkistaa, kaivoslain 109 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka edellyttäisi kaivosviranomaisen tarkistamaan omasta aloitteesta vakuuden suuruuden, jos toiminnan laatu ja laajuus tai toiminnan aiheuttamat vaikutukset yleiseen turvallisuuteen, ihmisten terveyteen tai ympäristöön ovat luvan myöntämisen jälkeen sillä tavalla muuttunut, että vakuuden lajia tai suuruutta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa. Toiminnan aiheuttamat vaikutukset yleiseen turvallisuuteen, ihmisten terveyteen tai ympäristöön voisivat olla sellaisia, joita ei ole ennalta arvioitu muodostuvan tai vaikutukset voivat olla muuttuneet, ja vaikutus voi olla vakuutta kasvattava tai vähentävä. Myös vaiheittaisen sulkemisen johdosta tehdyt toimenpiteet tulisi ottaa huomioon vakuuden määrän muutosta arvioitaessa.

Tieto toiminnan muuttumisesta voisi tulla kaivosviranomaiselle niin kaivosviranomaisen suorittaman valvonnan yhteydessä, toiminnanharjoittajalta, muilta viranomaisilta tai haitan kärsijöiltä. Ehdotettu muutos ei edellyttäisi muutosta esimerkiksi viranomaisen tiedonsaantioikeutta koskevaan 152 §:ään, jonka mukaan kaivosviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Vakuus voi olla esimerkiksi pankkitalletus tai pankkitakaus taikka vakuutus.

Selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta

Sisällys

1. Kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttäminen tai rajoittaminen sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistaminen	14
2. Selvitys toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei kaivostoiminnassa harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhintatyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta	15
3. Selvitys esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tutkimustuloksista	16
4. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen erityisellä poronhoitoalueella	18
5. Selvitys siitä, että toiminnalla ei vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella.....	18
6. Kaivostoiminnan lopettamisen liittyvä vakuus kaivoslain 10 luvun mukaisesti sekä muut lopettamiseen liittyvät ja lopettamisen jälkeiset velvollisuudet	18
6.1 Maanalaisen kaivostekniikan purkaminen	18
6.2 Maanpinnalla olevien rakenteiden purkaminen.....	18
6.3 Maanpinnalla olevien rakenteiden vakuus.....	18
6.4 Kokonaisvakuus.....	18
7. Lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toteuttamiseen asetettava määräaika ...	19
8. Muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta	19
8 a) Puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä ja uusimisesta sekä uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana.....	19
8 b) Kaivosalueen toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja muut ympäristövaikutukset.....	19
8 c) Toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista	20
8 d) Toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä.....	20
9. Muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista	20

ENDOMINES

1. Kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttäminen tai rajoittaminen sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistaminen

Mahdollisuuksien mukaan selvitettävä myös paikallisiin olosuhteisiin ja intresseihin, kuten esim. asuinympäristön viihtyisyyteen ja kaivostoiminnan vaikutusalueella esiintyviin luonnonarvoihin liittyvät seikat (otetaan huomioon mm. lähialueen vakituinen asutus ja Natura-alueet)

Kaivostoiminnan vaikutuksien rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi kaivosyhtiöllä on toiminnassa noudatettavien lainsäädännön ja asetusten vaatimusten sekä ympäristöluvan määräysten lisäksi käytössä yhtiön ja urakoitsijoiden väliset ohjeet sekä menettelytavat. Lupamääräysten mukaan toimittaessa toiminnalla ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäristöön, yleiseen turvallisuuteen tai yksityisiin etuihin. Yhtiöllä on sertifioidut laatu-, ympäristö- ja työturvallisuusjärjestelmät, joilla kehitetään ja ohjataan toimintaa.

Laajennettavalla kaivosalueella sijaitsee rakennuksia. Toiminta maanalaisessa kaivoksessa ei kuitenkaan aiheuta vaaraa alueen rakennuksille. Kaivostoiminnalla ei ole havaittu olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäröivään luontoon tai lähialueilla elävien ihmisten elinolosuhteisiin. Merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei oleteta syntyvän jatkossakaan kaivoksen toimiessa ympäristölupamääräysten mukaisesti. Liikkumista kaivosalueella on turvallisuussyistä rajoitettu ja alueella liikkuvilta vaaditaan henkisuojainten käyttöä. Turvallisuusriskeistä tiedotetaan alueella kyltein.

Kaivostoiminta voi aiheuttaa vähäisiä vaikutuksia ympäristölle ja alueella eläville ihmisille. Toiminnasta aiheutuvan kuormituksen määrää ja laatua sekä kuormituksen aiheuttamia vaikutuksia toiminta-alueen ympäristöön ja alueella asuvien ihmisten elinolosuhteisiin tarkkaillaan ympäristöluvassa määritellyn veloitettarkkailun mukaisesti. Veloitettarkkailu sisältää vesistötarkkailun, pohjavesien tarkkailun, ilmanlaadunseurannan, melun ja tärinän tarkkailun sekä käyttötarkkailun.

Pampalon kaivoksella on toimintaa vuorokauden ympäri seitsemänä päivänä viikossa. Suurin melun aiheuttaja kaivoksen toimiessa on kiven rikotus ja murskaus sekä avolouhinta. Maanpäällä suoritettavat louhintaräjäytykset on ajoitettu 8-18 väliselle ajalle meluhaitan rajoittamiseksi. Pampalon kaivoksen lähimmällä kiinteistöllä on suoritettu ympäristömelumittauksia vuosina 2011 ja 2013. Kiinteistöllä mitattu ympäristömelu alitti molemmilla tarkkailukerroilla VNp 993/1992 ohjearvot. Laajennusalueelle ei sijoitu meluavia toimintoja.

Laajennusalueen merkittävimmät tärinävaikutukset aiheutuvat maanalaisen kaivoksen louhintaräjäytyksissä. Louhintaräjäytykset pyritään suunnittelemaan siten, että niiden aiheuttama tärinävaikutus on mahdollisimman pieni. Pampalon kaivoksen lähimmällä kiinteistöllä on suoritettu vuosina 2011 ja 2012 tärinämittauksia. Kaikissa mittauksissa louhintaräjäytysten aiheuttama tärinävaikutus oli lähimmällä kiinteistöllä hyvin vähäistä tai alle määritysrajan. Laajennusalueelle ei sijoitu maanpäällistä louhintaa.

ENDOMINES

Laajennusalueella ei ole vaikutuksia maanpinnalle, sillä laajennusalueelle sijoittuu vain maanalaisen kaivoksen louhintaa. Lähimpänä laajennusaluetta sijaitsee Koitajoen Natura2000-alue. Pampalon kaivoksen toiminnalla ei ole havaittu olevan vaikutuksia läheisiin suojelualueisiin eikä Koitajoen Natura-alueeseen. Endomines on teettänyt tarveharkinnan kaivoksen purkuveden mahdollisista vaikutuksista Koitajoen Natura-alueeseen. Selvityksessä arvioitiin, että kaivoksen kuivanapitovesien johtamisella Lietojaan on vähäisiä vaikutuksia Lietojan, Alajoen ja Koitajoen vedenlaatuun. Vaikutusten ei arvioida merkittävällä tavalla heikentävän alueen luontotyyppejä eikä sitä kautta heikennä Natura-alueen suojeluperusteena olevaa linnuston fyysistä elinympäristöä. Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II eläinlajeihin jäävät Natura-alueen mittakaavassa hyvin pieniksi eikä hankkeesta aiheudu suoria eläinlajien elinympäristömuutoksia. Toisin sanoen hankkeesta ei aiheudu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojeluperusteena oleville luontotyypeille, eläinlajeille eikä Natura-alueelle kokonaisuutena eikä näin ollen heikennä alueen virkistyskäyttöä tai kalakantaa. Maanalainen kaivos jatkuu laajennettavalle alueelle yli 1000 m maanpinnan alapuolella.

Pampalon kaivokselle ja rikastamolle on laadittu riskianalyysi, joka päivitetään vuosittain. Riskianalyysin pohjalta on laadittu toimintaohje onnettomuustilanteisiin. Pampalon kaivokselle on tehty ympäristöriskien kartoitus. Riskikartoituksen perusteella Endomines Oy:n toiminnan keskeisimmät ympäristöriskit liittyvät tulipaloon tai räjähdykseen kaivoksessa tai kemikaalivahinkoon piha-alueella. Hallitsematon räjähdys tai tulipalo aiheuttaisi kaivosveden hallitsemattoman pääsyn ympäristöön sekä savukaasu päästöjä. Riskin hallitsemiseksi on tehty varoitusjärjestelmiä, työsuunnitelmia ja koulutettu henkilöstöä. Onnettomuuden varalta järjestetään myös harjoituksia yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa. Muita merkittäviä riskejä ovat liikenneonnettomuus piha-alueella, rikastusprosessin häiriö ja rikastushiekka-altaan padon sortuminen. Patosortuman seurauksia on mallinnettu vahingonvaaran selvityksessä. Niiden osalta on laadittu toimenpidesuunnitelma riskien pienentämiseksi ja hallitsemiseksi.

Laajennusalueella ei ole haitallisia vaikutuksia liikenteeseen tai liikenneturvallisuuteen, koska kyseessä maanalainen kaivos

2. Selvitys toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei kaivostoiminnassa harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhintatyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta

Pampalon esiintymistä louhittavan malmin rajapitoisuus (ns. cut-off) määritetään kerran vuodessa. Arvometalli(e)n tai valuuttakurssien muuttuessa oleellisesti cut-off voidaan tarvittaessa määrittää useamminkin. Samalla esiintymän malmiarvio laaditaan tai päivitetään. Rajapitoisuuden määrittämisessä käytetään parametreinä rikastamon saantia ja tuotteiden maksuprosenttia, kullan hintaennustetta, louhintakorvausta, ennustettua valuutan vaihtokursseja ja toteutuneita tai ennakoituja kustannuksia. Näillä perusteilla määritellään eri tilanteisiin ja louhintakohteisiin tarkoituksenmukaiset vaihtuvat marginaali- ja kokonaiskustannukset kattavat pitoisuudet huomioiden myös tavoiteltu taloudellinen kate ja tarvittavat rahoituskustannukset. Pampalon kaivoksen toiminnan aikana toteutunut raakkulaimennus on noin 15 % ja malmitappio noin 5 %.

ENDOMINES

3. Selvitys esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tutkimustuloksista

Pampalon kultaesiintymä löytyi vuonna 1990 GTK:n tutkimusten seurauksena. GTK tutki esiintymää 1990-93. Outokumpu Finnmines Oy jatkoi tutkimuksen vuoden 1994 jälkeen käynnistäen maanpäällisen koelouhinnan vuonna 1996. Outokummun suorittama koelouhinta päättyi vuonna 1999. Pampalon kaivospiirin alueella on eritelty Pampalon, Pampalo Eastin ja Pampalo NW:n mineralisaatiot.

Pampalon alueen rakenteita hallitsee kenttäkaateen NE-suuntainen hiertovyöhyke. Malmit ovat pystyasentoisia linssimäisiä kappaleita. Linssimäiset malmit ovat kenttäkaateen ja päälineaation -40 - (-55) astetta suuntaisia. Malmien kaade on pääosin pysty 80 (- 90) astetta. Pampalon malmit jaetaan eteläiseen (S), keskiseen (C/CE) ja pohjoiseen (N) malmiin. Pampalon esiintymä on N-S suunnassa 300 m pitkä. Malmin leveys vaihtelee 3-15 m välillä.

Pampalossa on tehty kairausta koko kaivosoperaation ajan. Yhteensä alueelta on kairattu 2477 kairareikää GTK:n, Outokummun ja Endomines Oy:n toimesta.

Pampalon esiintymän todetut varat tunnetaan 2023 päättyneiden kairausten jälkeen aina 955 metrin syvyyteen saakka. Pampalon vinotunneli on louhittu tasolle 915 m.

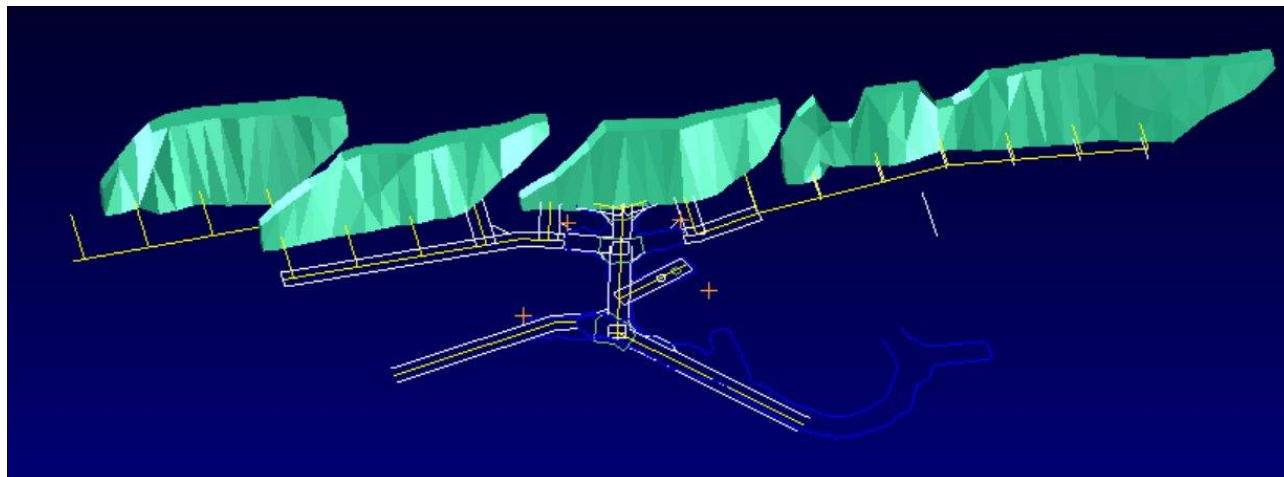
Pampalon esiintymä sijaitsee arkeoisella vihreäkivivyöhykkeellä; Hatun liuskejaksolla. Hatun liuskejakso koostuu vulkaniiteista ja sedimenttikivistä. Pampalon kultaesiintymä liittyy voimakkaasti deformatiiviseen ja hiertyneeseen Pampalon hiertovyöhykkeeseen. Malmin isäntä kivi on voimakkaasti muuttunut andesiittinen vulkaniitti, sekä muuttumisen tuloksena syntynyt maasälpäporfyryri. Sivukiviä ovat mafinen vulkaniitti, rautamuodostuma ja talkki-kloriittiliuske.

Pampalon esiintymä on rakenteellisesti sidoksissa hiertovyöhykkeen päälineaation suuntaan. Malmin rakenteellinen kontrolli on näin ollen tärkeää. Malmi pyritään tutkimusvaiheessa kairaamaan 10 m välein, jotta riittävä tieto perien ja tuotannon suunnittelua varten saadaan. Kaikkien kairareikien sijainti, kaltevuus ja suunta tarkistetaan. Lisäksi kaikkien kairareikien sivuttaispoikkeama mitataan. Kairareiät analysoidaan kaivoksen omassa laboratoriossa ja analyysitulosten oikeellisuutta seurataan käyttämällä standardi- ja duplikaattinäyttemenettelyä.

Tuotantovaiheessa näytteenotto ja kartoitus ovat jatkuvia. Näitä tietoja hyödynnetään malmien mallinnuksessa louhinnan suunnittelua varten. Tuotannon aikana seurataan tarvittaessa malmin pitoisuutta lisänäytteillä. Kartoituksessa huomioidaan kivilajirajat, malmiviitteet ja rakenteet. Erityistä huomiota on kiinnitetty talkin kontaktipintoihin. Malmiviitteistä tärkeimpinä ovat maasälpäporfyryrin, scheeliitin ja pyriitin määrien havainnointi. Rakenteista liuskeisuuden, rakoilun ja venymän suuntaa on mitattu systemaattisesti peräkartoituksen yhteydessä. Näytteitä otetaan kaikista peristä jokaisen katkon jälkeen. Analyysitulokset ovat käytössä saman päivän aikana tuotannonohjaukseen. Malmin rajoja louhinnan suunnittelua varten tutkitaan tarvittaessa myös soijaamalla pitkäreikäporauskooneella.

ENDOMINES

Louhintamenetelmänä Pampalossa maan alla on välitasolouhinta, joka soveltuu kapeille, pitkänomaisille malmeille. Paikoin on käytetty myös levysoroslouhintaa. Louhosten välitäytöt tehdään tarvittaessa kovettuvalla täytöllä täytöstä tulevan raakkulaimennuksen minimoimiseksi.

Kuva 3. Louhintamenetelmä

Taulukko 1. Pampalo, Pampalo East ja Pampalo NW malmireservit ja mineraalivarannot

Malmivarat (tilanne 31.12.2023)

Esiintymä	Tonnit	Pitoisuus Au g/t	Oz	kg Luokittelu	Laatija
Pampalo - Maanalainen	189 000	3.36	20 000	635	Todetut
Pampalo - Maanalainen	81 000	3.52	9 200	285	Todennäköinen
Pampalo - Avolouhos	79 000	1.17	3 000	92	Todennäköinen
Pampalon reservit yht.	349 000	2.90	32 200	1 013	
Yhteensä	349 000	2.90	32 200	1 013	

Raportoidut mineraalivarannot ovat lisänä malmireserveihin.

Mineraalivarannot (tilanne 31.12.2023)

Esiintymä	Tonnit	Pitoisuus Au g/t	Oz	kg Luokittelu	Laatija
Pampalon varannot					
Pampalo - Maanalainen	117 000	3.52	13 200	412	Mitatut
Pampalo - Maanalainen	56 000	3.20	5 800	179	Osoitetut
Pampalo NW	29 000	2.45	2 300	71	Osoitetut
Pampalon M + O yht.	202 000	3.28	21 300	662	Mitatut + osoitetut
Pampalo - Maanalainen	155 000	3.81	19 400	591	Mahdollinen

ENDOMINES

Pampalo D-zone	164 000	1.88	9 900	308	Mahdollinen	Endomines
Pampalo - Avolouhos	465 000	1.43	21 400	664	Mahdollinen	Endomines
Pampalonlammit	103 000	1.80	6 000	185	Mahdollinen	Endomines
Pampalo mahdollinen yht.	887 000	1.97	56 700	1 748	Mahdollinen	

Mineraalivarannot on arvioitu JORC-koodin mukaan, kaikki numerot ovat riippumattomasti pyöristetty.

4. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen erityisellä poronhoitoalueella

Laajennusalue ei sijaitse poronhoitoalueella.

5. Selvitys siitä, että toiminnalla ei vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella

Laajennusalue ei sijaitse saamelaisten kotiseutualueella tai koltta-alueella.

6. Kaivostoiminnan lopettamisen liittyvä vakuus kaivoslain 10 luvun mukaisesti sekä muut lopettamiseen liittyvät ja lopettamisen jälkeiset velvoitteet

6.1 Maanalaisen kaivostekniikan purkaminen

Esitämme maanalaisen kaivostekniikan purkamisen vakuudeksi Liite 4. laskelman mukaisesti 80947,50 € (alv 25,5%).

6.2 Maanpinnalla olevien rakenteiden purkaminen

Laajennusalueelle ei tule maanpäällisiä rakenteita.

6.3 Maanpinnalla olevien rakenteiden vakuus

Maanpinnalle ei tule rakenteita

6.4 Kokonaisvakuus

ENDOMINES

Laajennusalueelle ei toiminnan aikana sijoitu maanpäällisiä rakennuksia tai rakennelmia, joiden seuranta olisi tarpeellista kaivostoiminnan päätyttyä, jonka vuoksi toiminnanharjoittaja ei esitä em. toimille vakuutta.

Laajennusalueelle ei sijoitu sähköistä vartiointia tai muita energiansaantia vaativia toimintoja, jonka vuoksi toiminnanharjoittaja ei esitä erillistä vakuutta poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteitä varten.

Tämän hakemuksen mukainen kaivospiirin laajennusalue (pinta-ala 28,8 ha) sijoittuu kokonaisuudessaan yksityisten maanomistajien kiinteistöille. Kaivoslain mukaiseksi yhden vuoden louhintakorvaukseksi (§100 mukaisesti 50 €/ha) maanomistajille esitetään 1440 €.

Kaivostoiminnan lopettamisen kokonaisvakuudeksi esitetään 82 387,50 €

7. Lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toteuttamiseen asetettava määräaika

Endomines Oy esittää lupamääräyksiin liittyvien selvitysten toteuttamiseen asetettavaksi määräajaksi vähintään 6 kuukautta.

8. Muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta.

8 a) Puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä ja uusimisesta sekä uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana

Puusto ja kasvillisuus laajennusalueelle tulee pysymään nykyisellään toiminnan aikana sillä alueelle ei sijoitu maanpäällisiä toimintoja.

8 b) Kaivosalueen toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja muut ympäristövaikutukset

Kaivostoiminta laajennusalueella ei aiheuta vaikutuksia ympäröivän luonnon monimuotoisuuteen toiminnan aiheuttaessa muutoksia vain maanalla. Toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset ovat vähäisiä.

ENDOMINES

8 c) Toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista

Laajennusalueelle ei sijoitu maanpäällisiä toimintoja tai rakenteita, jolloin alueen puusto ja kasvillisuus pysyy nykyisellään toiminnan aikana eikä toiminnasta aiheudu haittaa alueen ympäristölle tai lähialueen asukkaille.

8 d) Toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä

Kaivoksen sulkemisen jälkeen liikkuminen kaivosalueella ja sen ympäristössä on taas mahdollista ja pitkällä aikavälillä mahdollisimman vähän rajoitettua. Alue voi palautua soveltuvilta osin metsätalouden käyttöön. Vähäisten toiminnan aikaisten ympäristövaikutusten vuoksi toiminnalla ei arvioida olevan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia asutukseen tai elinkeino-oloihin.

e) Kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta

Pampalon kaivoksen sulkemisen esisuunnitelma on laadittu vuonna 2020. Laajennusalue tullaan sulkemaan Pampalon kaivokselle laaditun sulkemissuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti.

9. Muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Endomines Oy toimii noudattaen lainsäädäntöä, ympäristöluvan ja kaivosviranomaisen antamia määräyksiä siten, ettei toiminnasta aiheudu laissa kiellettyä seurausta

ENDOMINES

Kaivospiirin laajennusalueen kaivosvakuuden määrittämistä varten

Laskelma Pampalon Kaivos

Kaivospiirin laajennusalueen kaivosvakuuden määrittämistä varten.

Laskelmassa on huomioitu ne kustannukset, jotka syntyvät, jotta kaivos voidaan saattaa siihen tilaan, että kaivos voi täyttyä vedellä. Nämä kustannukset muodostuvat käytännössä rakennetun tekniikan purkamisesta maanalta ja sen kuljettamisesta pintaan, sekä materiaalin toimittamisesta asianmukaiseen kierrätyspaikkaan.

Purettavia rakenteita ovat maa-alaiset kaapelilinjat, tuuletuslinjat, vesilinjat, pumppaamot, tuuletinpuhaltimet ja muuntamot.

Laskelmassa on huomioitu vain laajennusalueelle tulevat rakenteet.

Pampalon kaivoksen kaivospiirin laajennusalueen osalle rakennetaan maksimissaan vino-tunnelia noin 5700m. Lisäksi avoimia yhdys/louhosperä on työn alla noin 400m. Muunta-moita alueelle tulee 3 kpl, kiinteitä pumppaamoita 7 kpl ja päätuuletuspuhaltimia 7 kpl.

Purkukustannukset ja materiaalin kuljetus pintaan

Kaapelilinjat	6100m	3€/m	18 300€
Muuntamot	3kpl	1200€/kpl	3 600€
Pumppaamot	7 kpl	600€/kpl	5 600€
Päätuuletuspuhaltimet	7 kpl	1200€/kpl	8 400€
Pumppulinjat	5700m	3€/m	17 100€
Tuuletustorvet	500m	3€/m	1500€
Jätekustannukset ja kuljetukset	1erä	10000€	10 000€
Yhteensä			64 500€
Yhteensä alv 25,5%			80 947,50€

Muilla purettavilla materiaaleilla, paitsi pumppu ja tuuletuslinjoilla on rahallista arvoa, vaikka ne menisivät romuksi, kattaa romusta saatava raha kuljetukset ja jätekustannukset. Tästä syystä on jätekustannus kuljetuksineen laskettu vain pumppu ja tuuletuslinjoille.

Kontiolahdella

13.11.2024

Janne Muttonen

Alfa Engineering Oy